

Kommunledningsförvaltningen

Styrdokument**Handlingsprogram
Förebyggande verksamhet och
Räddningstjänst enligt Lag (2003:778)
om skydd mot olyckor**

Ersätter: Handlingsprogram, Dnr 2020/00230

Antagen av	Kommunfullmäktige
Beslutsdatum/paragraf	2021-12-13, Kf §85
Giltighetstid	Tills annat beslut fattas
Uppföljningsdatum	Senast 2022-12-31
Beteckning	KS 2021/00275
Kategori	Handlingsprogram
Ansvarig handläggare	Räddningschef
Uppföljningsansvarig	Räddningschef

Innehåll

1. Inledning	5
2. Beskrivning av kommunen	6
3. Styrning av skydd mot olyckor	7
4. Risker	9
4.1 Övergripande	9
4.2 Brand i byggnad	16
4.3 Brand utomhus	19
4.4 Trafikolycka	22
4.5 Olyckor med farliga ämnen	24
4.6 Naturolycka	25
4.7 Drunkning	26
5. Värdering	27
6. Mål	31
6.1 Nationella målen	31
6.2 Övergripande verksamhetsmål	32
7. Förebyggande – förmåga och verksamhet	34
7.1 Tillsyn	34
7.2 Stöd till den enskilde	35
7.3 Rengöring och brandskyddskontroll	36
7.4 Övriga förebyggande åtgärder	37
8. Räddningstjänst – förmåga och verksamhet	38
8.1 Övergripande	38
8.1.1 Ydre kommuns förmåga och verksamhet	38
8.1.2 Tillgång till resurser i samarbete med andra kommuner och organisationer	39
RäddSamF	39
Samverkan Östergötland	41
8.1.3 Alarmering av räddningstjänsten	41
8.1.4 Brandvattenförsörjning	41
Ansvarsfördelning	42
8.1.5 Responstid räddningsresurser	43
8.1.6 Överlåtande åt annan att vidta inledande begränsade åtgärder	44
8.1.7 Samverkan med andra aktörer	44
8.1.8 Varning och information till allmänheten	45
8.2 Per olyckstyp	45
8.2.1 Brand i byggnad	45

8.2.2	Brand utomhus	48
8.2.3	Trafikolycka	50
8.2.4	Olycka med farliga ämnen	52
8.2.5	Naturolycka	54
8.2.6	Drunkning	56
8.3	Ledning av räddningsinsats	58
8.3.1	Gemensamma ledningssystemet uppbyggnad för Räddningssystem Småland-Blekinge (RSB)	58
8.3.2	Beslutsdomäner	59
8.4	Samtidiga och omfattande räddningsinsatser	62
8.5	Räddningstjänst under höjd beredskap	63
9.	Uppföljning, utvärdering och lärande	65
	Bilaga A: Dokumentförteckning	67
	Bilaga B: Beskrivning av samråd	68
	Bilaga C: Hamnar och dess gränser i vatten	69

Ordlista

SFS	Svensk Författningssamling
LSO	Lagen om skydd mot olyckor. Lag 2003:778
MSB	Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
MSBFS	Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps författningssamling
SCB	Statistiska Centralbyrån
SKR	Sveriges Kommuner och Regioner
FIP	Första Insats Person
IL	Insatsledare
SL	Styrkeledare
RIL	Regional insatsledare
VB	Vakthavande befäl
IB	Inre befäl
RCB	Räddningschef i Beredskap
VRC	Vakthavande Räddningschef

1. Inledning

Detta dokument utgör handlingsprogram för den förebyggande verksamheten samt handlingsprogram för räddningstjänst för Ydre kommun i enlighet med 3 kap. 3 och 8 §§ i lag (2003:778) om skydd mot olyckor med ändringar till och med SFS 2020:882.

Dokumentet följer en given struktur i enlighet med MSBFS 2021:1, Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter om innehåll och struktur i kommunens handlingsprogram för förebyggande verksamhet och räddningstjänst.

Handlingsprogrammet har samråtts med närliggande kommuner och myndigheter som kan bli påverkade av förmågan som kommunen har inom sitt geografiska område. Samrådsredogörelse återfinns i Bilaga B.

Beslut om fastställande av handlingsprogrammet har fattats av Kommunfullmäktige och handlingsprogrammet gäller från och med 2022-01-01 och tillsvidare.

Eventuella ändringar, till exempel på grund av förändrad riskbild, mål, förmåga eller verksamhet bör dock leda till en revidering av handlingsprogrammet.

Detta handlingsprogram ersätter tidigare handlingsprogram, Dnr 2020/00230.

2. Beskrivning av kommunen

Ydre kommun är en kommun i södra delen av Östergötlands län med 3 726 invånare över en yta på 779 km²¹. Det finns tre tätorter, centralorten Österbymo samt Rydsnäs och Hestra. En översiktlig bild ges av Figur 1 nedan.

Figur 1 Ydre med tätorter

Kommunen består av 78,6% skog, 10,7% jordbruksmark, 7,6% övrig mark och 3,1% bebyggelse.

I tätorterna bor 44,9% av befolkningen och på landsbygden bor 55,1%.¹

I kommunen finns det cirka 1 800 hushåll och 1 200 fritidsbostäder. Det höga antalet fritidsbostäder, om man jämför med de permanenta hushållen, ger en indikation på att antalet sommarboende är högt.

Antalet invånare i kommunen har länge sjunkit men de senaste åren så har det skett en successiv ökning.

¹ SCB 2020, Statistiska Centralbyrån, <https://kommunsiffror.scb.se>

Statistik för medborgare i Ydre kommun:

	Ydre	Riket
Medelålder (år)	47,4	41,4
Arbetslöshet (%)	4,4	8,5
Manlig befolkning (%)	52,0	50,3
Kvinnlig befolkning (%)	48,0	49,7

Ydre tillhör den grupp av kommuner som hänförs; ”pendlingskommun nära mindre stad/tätort”, C7 enligt SKRs kommungruppsindelning². Kommunklass C avser mindre städer/tätorter och landsbygdskommuner och underklassen C7 innefattar kommuner där minst 30 procent av befolkningen pendlar till arbete i annan mindre ort och/eller där minst 30 procent av den sysselsatta dagbefolkningen bor i annan kommun.

3. Styrning av skydd mot olyckor

LSO innehåller bestämmelser om det ansvar som staten, den **enskilde** och **kommunerna** har inom området skydd mot olyckor:

Enskildas skyldigheter

- Varna dom som är i fara och vid behov tillkalla hjälp. (2 Kap 1§)
- Ägare eller nyttjanderättshavare till byggnader eller andra anläggningar skall i skälig omfattning hålla utrustning för släckning av brand och för livräddning vid brand eller annan olycka. (2 Kap 2§)
- Vid en anläggning där verksamheten innebär fara för att en olycka ska orsaka allvarliga skador på människor eller miljön, är anläggningens ägare eller den som utövar verksamheten på anläggningen skyldig att i skälig omfattning hålla eller bekosta beredskap med personal och egendom och i övrigt vidta nödvändiga åtgärder för att hindra eller begränsa sådana skador. (2 Kap 4§)

Kommunens skyldighet

Kommunstyrelsen i Ydre kommun är räddningsnämnd och fullgör kommunens uppgifter inom räddningstjänsten inklusive uppgifter enligt lag (2003:778) om skydd mot olyckor.

Delegering till enskilda tjänstemän följer av: Delegationsordning för myndighetsnämnden för byggnation och miljö KS 2020/49. Beslut om fastställande av handlingsprogrammet har fattats av Kommunfullmäktige.

² <https://skr.se/tjanster/kommunerochregioner/faktakommunerochregioner/kommungruppsindelning.2051.html>

Kommunens ansvar avser förenklat tre delar i arbetet LSO; förebyggande verksamhet, räddningstjänst och efterföljande åtgärder:

Förebyggande

- En kommuns uppgifter enligt denna lag skall fullgöras av en eller flera nämnder. (3 Kap 11§)
- Samordna verksamheten och samarbeta med andra kommuner och myndigheter. (1 Kap 6§)
- Åtgärder ska vidtas för att förebygga bränder och skador till följd av bränder samt, utan att andras ansvar inskränks, verka för att åstadkomma skydd mot andra olyckor än bränder. (3 Kap 1§)
- Rådgivning och information till den enskilde. (3 Kap 2§)
- Handlingsprogram för förebyggande verksamhet. (3 Kap 3§)
- Sotning och brandskyddskontroll. (3 kap 4§)
Avtal finns mellan Ydre kommun och en entreprenör, att ansvara för sotning och brandskyddskontroll enligt 3 Kap. 4§.
- Tillsyn av enskildas efterlevnad av lagen. (5 Kap 1§)
- Tekniska förvaltningen har ansvar för brandvattenförsörjning genom ett fungerande brandpostnät på strategiska platser.

Räddningstjänst

- Ansvara för räddningstjänst om inte annat följer av 4 kap 1-6§§. (3 Kap 7§)
- Det ska finnas en räddningschef som ska ansvara för att räddningstjänsten är ändamålsenligt ordnad. (3 Kap 16§)
- Övergripande ledningssystem. (3 Kap 16b§)
Samarbetsavtal avseende övergripande ledning av kommunal räddningstjänst KS 2021/138
- Handlingsprogram för räddningstjänst. (3 Kap 8§)
- Informera allmänheten om räddningstjänstens förmåga och om hur information och varning kan fås vid allvarliga olyckor. (1 Kap 7§)
Avtal finns med SOS Alarm Sverige AB som ansvarar för Viktigt meddelande till allmänheten.
- Anordningar för alarmering av räddningsorganen. (6 Kap 10§)
Avtal finns med SOS Alarm Sverige AB som ansvarar för alarmering av räddningsorgan.
- Fullfölja åtaganden för räddningstjänst och övriga åtgärder under höjd beredskap. (8 Kap 2§)

4. Risker

Enligt 3 kap. 3 och 8 §§ LSO ska kommunen i handlingsprogrammet beskriva de risker för olyckor som finns i kommunen och som kan leda till räddningsinsatser enligt 1 kap. 2§. Enligt 7 och 8 §§ MSBFS 2021:1 ska beskrivningen delas in i en övergripande nivå och en mer detaljerad nivå per olyckstyp.

4.1 Övergripande

Grundläggande för att kunna identifiera verksamhetens behov är en analys av vilka risker som finns inom kommunens område och som kan leda till räddningsinsats. Det riskanalysarbete som är gjort, utgår dels ifrån den risk- och sårbarhetsanalys (RSA) som krävs enligt lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap, LEH. Då den även innehåller en riskanalys med inriktning mot lag (2003:778) om skydd mot olyckor. Riskanalysen utgår även ifrån aktuell statistik från händelser. Statistiken är hämtad från MSB:s statistik- och analysverktyg IDA samt räddningstjänstens händelserapporteringsystem.

Den riskidentifiering och riskvärdering som har gjorts har haft utgångspunkt i de lokala förhållandena, med hänsyn till exempelvis geografi, naturförhållanden, befolkning, bebyggelse, riskobjekt och riskmiljöer. Förändringar i omvärlden sker snabbt och riskanalysen behöver därför ständigt hållas uppdaterad.

En övergripande sammanfattning av den kommunala riskbilden beskrivs utifrån olika områden:

Område	Underrubriker	Risker och utveckling
Samhällsutveckling	Demografi Trafik Bostäder	Ydre kommun har en ökande äldre befolkning. Utvecklingen visar inte på någon ökning av trafik. Dock ökar antalet fordon med alternativa drivmedel. Kommunen satsar på att etablera fler sjönära bostadsområden. Riskerna kommer således att öka i takt med utvecklingen: äldre befolkning, ny komplex byggnation, nya byggmaterial, ökad teknisk komplexitet, alternativa transportmedel, energikällor med flera.
Geografisk utveckling	Natur, sjöar och badplatser	Inom Ydre kommun finns det många sjöar, badplatser, vattendrag och det lockar många gäster varje år. Kommunen jobbar kontinuerligt med att tillgängliggöra fler platser och bjuda in turister för natur-, båt-, kanot- eller badaktiviteter. Sammantaget innebär det risker för att det ska förekomma drunkningar, sjönöd, utsläpp av miljöfarliga ämnen, skogsbränder med mera.

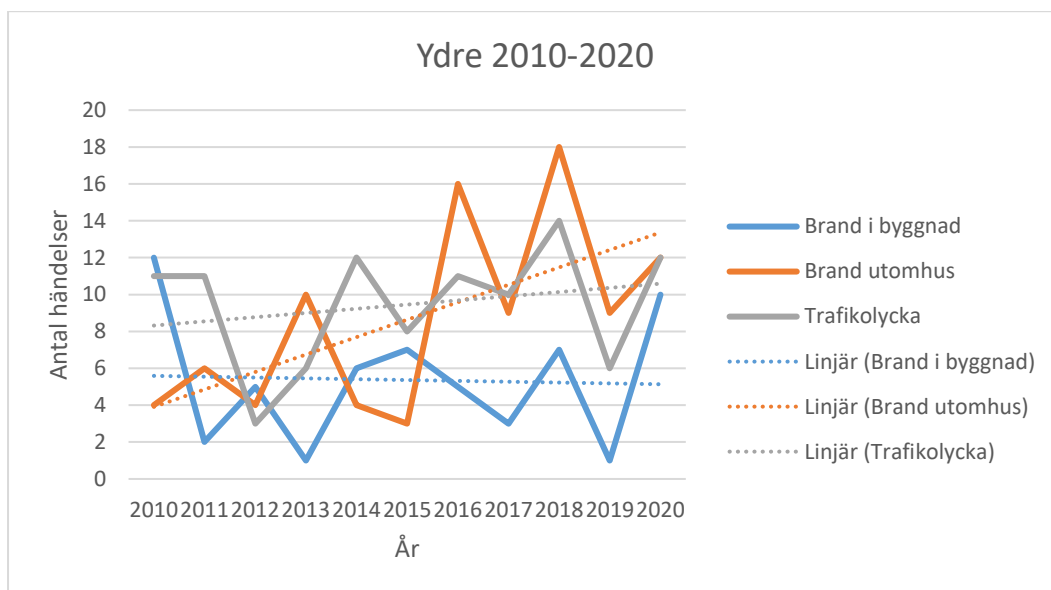
Naturolyckor	<u>Skogsbränder</u> Skyfall/stormar/höga flöden	De senaste decennierna har risken för skogsbränder, översvämning och extremväder – skyfall, värmeböljor, stormar med mera ökat. Den globala medeltemperaturökningen tros ha lett till mer frekvent och intensivare väderfenomen. Samtliga fenomen bedöms inträffa oftare än vad deras namn antyder, 100 års regn, århundradets storm osv ³ . Riskerna som uppstår innebär att räddningstjänsten behöver vara samhället behjälpliga vid flertalet olika händelsetyper över ett väldigt stort geografiskt område. Skogsbränder, översvämningar, nedblåsta träd, nödställda personer eller djur med mera. Om frekvensen och intensiteten för extremväder ökar, kommer även sannolikheten och konsekvenserna att öka vilket innebär en ökad risk.
Industrier och farlig verksamhet	Industrier	Det finns cirka 12 stycken verksamheter inom kommunen med hantering av farliga ämnen, hantering av explosivvara, brandreaktiva ämnen, brandfarlig gas eller brandfarlig vätska. Ydre kommun ingår i planeringszonen kring kärnkraftverket i Oskarshamn.
Transport farligt gods	Väg	Farligt gods transporteras främst på de två större vägarna, väg 131 och väg 134. En exakt siffra på mängden går inte återge. Ett riktmärke anger att utav samtliga transporter så utgörs ca 3 % av transporter med farligt gods. Olycka/utsläpp med farligt gods kan ske på flera sätt, exempelvis genom mekanisk påverkan i samband med avåkning, kollision mellan fordon, läckage från felaktiga tankar eller genom sabotage och terrorism. Sammantaget innebär det gods som framförs på vägarna en risk för att olyckor med farligt gods ska inträffa.
Skyddsvärd bebyggelse eller anläggning där stort antal personer vistas och utrymning är en kritisk faktor	<u>Äldreboenden, gemensamhetsboenden, hotell</u> Förskoleverksamhet, skolverksamhet eller skolbarnomsorg	Det finns inom kommunen ett antal byggnader där det bedrivs dagtidsverksamhet, särskilt behovsprövat boende, gemensamhetsboenden och samlingslokaler där många människor kan vistas samtidigt. Generellt är riskerna större där det finns personer som inte kan utrymma själva, är sovande eller är

³ <https://www.smhi.se/forskning/forskningsnyheter/nya-klimatberakningar-visar-pa-mer-extremt-vader-1.12922>

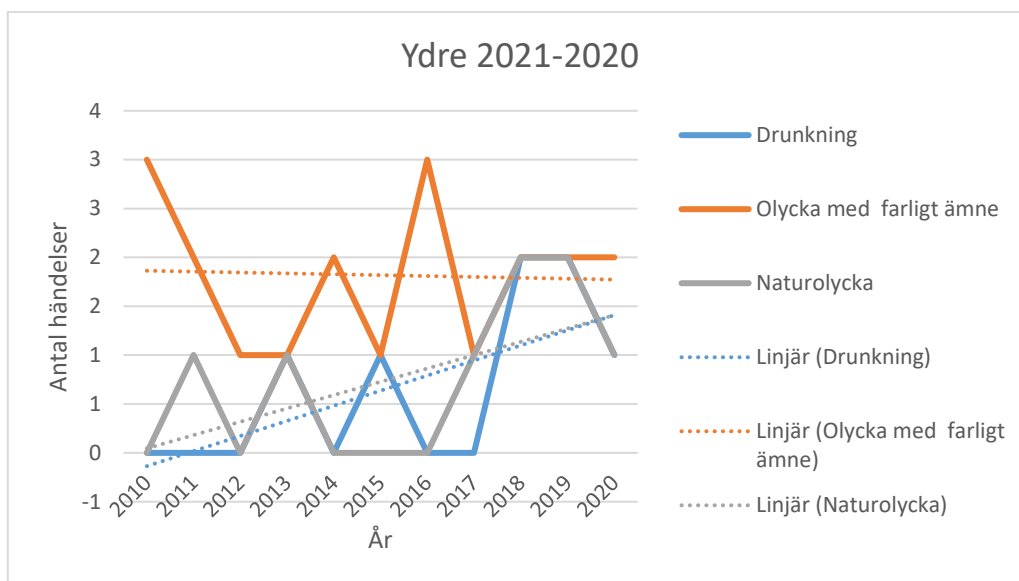
	<p>Samlingslokaler, restauranger och fritidsanläggning</p> <hr/> <p>Kyrkor eller byggnader med stort kulturellt värde</p>	<p>obekanta med lokalerna och utrymningsvägarna. Då konsekvenserna vid brand eller olycka riskerar att bli mycket allvarliga, finns ett stort skyddsvärde för personintensiv verksamhet och utrymningskritiska anläggningar. Livräddningsmomentet vid en räddningstjänstinsats i dessa verksamheter eller anläggningar kan bli komplicerat och resursomfattande. När personer har liten eller ingen möjlighet att utrymma på egen hand så innebär det att ett stort ansvar läggs på utrymningsstrategi och personalens kunskap och agerande. Det byggnadstekniska brandskyddet får också stor inverkan, om olyckan är framme.</p>
Samhällsviktig verksamhet	<p>Elförsörjning, vattenskyddsområden, hälso- och sjukvård, reningsverk etc.</p>	<p>Verksamheter där samhällsfunktionerna skulle kunna påverkas i stor omfattning om en olycka inträffar räknas som samhällsviktiga. Inom kommunen finns exempelvis anläggningar för vatten- och avloppsrening, elproduktion, elförsörjning, dricksvattenförsörjning, blåljusverksamhet, hälso- och sjukvård samt omsorg med flera. Konsekvensen vid en olycka i en samhällsviktig verksamhet kan bli förödande, vilket innebär att risken är hög. Mer om vilka verksamheter som är samhällsviktiga hanteras i kommunens risk- och sårbarhetsanalys.</p>
Kritisk infrastruktur	Vägnät	<p>Inom kommunen finns två stycken större vägar, länsväg 134 och länsväg 131. Påkörningar, avåknningar eller utsläpp förekommer och är en påtaglig risk.</p>
Avsiktliga händelser och antagonism	Terror	<p>Terrorhotnivån i Sverige ligger kvar på förhöjd nivå och det främsta terrorhotet mot Sverige framöver kommer sannolikt från islamistiskt- och högerextremistiskt motiverad terrorism enligt NCT (Nationellt centrum för terrorhotbedömning). Ydre kommun har ett fåtal objekt där det torde föreligga risk för stor påverkan vid ett eventuellt attentat.</p>
	<hr/> <p>Pågående dödligt våld</p>	<p>Skolattentat eller händelser med Pågående Dödligt Våld (PDV) är svåra att förutspå men bedöms inte osannolika att inträffa. En sådan händelse ställer höga krav på god samverkan mellan de olika samhällsaktörerna.</p>

Anlagda bränder	Det förekommer avsiktligt anlagda bränder, dels i byggnader men också i skog och mark eller i anslutning till fordon. Konsekvenserna för en anlagd brand kan bli väldigt stora.
Suicid	Psykisk ohälsa i samhället lär leda till fler fall av suicid eller hot om suicid.

En övergripande trendanalys för de olyckstyper som anges i 8§ MSBFS 2021:1 visar på en nedåtgående trend för antalet brand i byggnad och olycka med farligt ämne. Naturolyckor (stormskada/ras/skred/översvämningar), drunkning, brand utomhus (brand i skog och mark, brand i fordon och brand i avfall/återvinning) och trafikolycka har en uppåtgående trend. Statistiken är hämtad från MSB:s statistik- och analysverktyg IDA och återges i Figur 2 och Figur 3 nedan.

Figur 2 Trender för brand i byggnad, trafikolycka och brand utomhus.

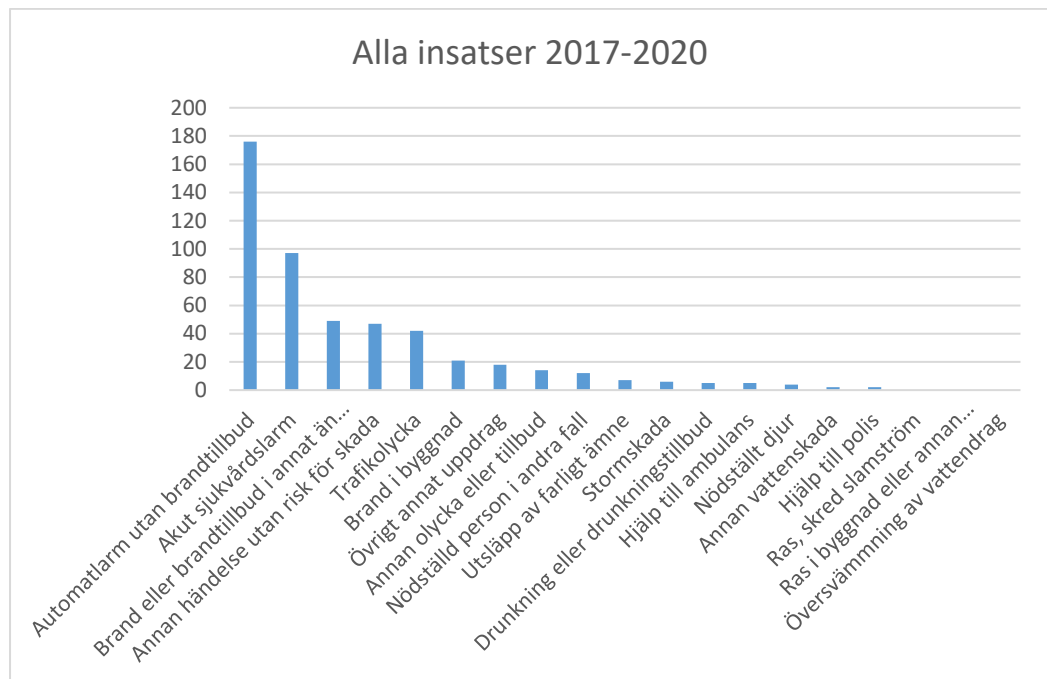

Figur 3 Trender för utsläpp farligt ämne, drunkning och naturolycka

Riskanalysarbetet som gjordes som en del i risk- och sårbarhetsanalysen (RSA) som krävs enligt lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap, LEH utifrån lag (2003:778) om skydd mot olyckor gjordes under 2019 och en djupare analys gjordes genom granskning av insatsstatistik under 2021. Då granskades insatsstatistik från åren 2017 till och med 2020.

Mellan åren 2017-2020 larmades räddningstjänsten i Ydre till 501 unika händelser. 77% av alla händelser var räddningsuppdrag enligt LSO. I snitt handlar det årligen om cirka 100 stycken olyckor som var räddningsuppdrag enligt LSO inom kommunen. Resterande uppdrag handlade om andra uppdrag bland annat hjärtstoppslarm, sjukvårdsuppdrag eller annan hjälp till ambulans.

Det mest frekventa räddningsuppdraget för räddningstjänsten i Ydre är automatlarm utan brandtillbud, följt av akuta sjukvårdslarm (IVPA) och brand i annat än byggnad (brand utomhus). Fördelningen över de olika räddningsuppdragen inom kommunen återges i Figur 4 nedan.

Figur 4 Alla räddningstjänstuppslag och fördelning över händelser

Vidare analys av insatserna mellan 2017-2020 visar att:

- 66 % av alla räddningsuppdrag inträffar mellan klockan 06:00-18:00.
- 72 % av alla räddningsuppdrag inträffar mellan måndag och fredag.
- De mest frekventa larmmånaderna är juli och augusti.

Övergripande kan konsekvenserna vid de olyckor som inträffat under perioden (observera 2018-2020) sammanfattas enligt följande:

- Vid trafikolyckor har totalt två personer omkommit och sammanlagt har 22 personer förts av ambulans till sjukhus med varierade skador. Vanligast har varit singelolyckor som skett längs med länsväg 131 och länsväg 134.
- Brand i byggnad ledde till fyra fall av personskada, några få miljöskador (utsläpp av släckvatten), samt en större mängd egendomsskador.
- Brand i skog och mark har lett till egendomsskador om totalt ca 50 000 m² (5 hektar) skog.
- Brand i fordon/fartyg har inte lett till några personskador men egendomsskador och några enstaka utsläpp till dagvattensystem eller enskild brunn.
- De olyckor med farliga ämnen som har inträffat har enbart lett till miljö- eller egendomsskador. Dessa handlar till största del om utsläpp av drivmedel och olja från fordon.
- De naturrelaterade olyckorna har uteslutande lett till egendomsskador. Det handlar till största del om hinder på väg i form av stormskador på träd.
- Drunkningar eller drunkningstillbud har lett till ett fall av personskador samt ett fall av omkommen person under tidsperioden.

Ydre kommun ingår i planeringszonen kring kärnkraftverket i Oskarshamn. Detta innebär att det ska finnas en planering för utrymning som bygger på underlag från strålningsmätning av markbeläggningen, en planering för inomhusvistelse och en planering för begränsad extrautdelning av jodtabletter.

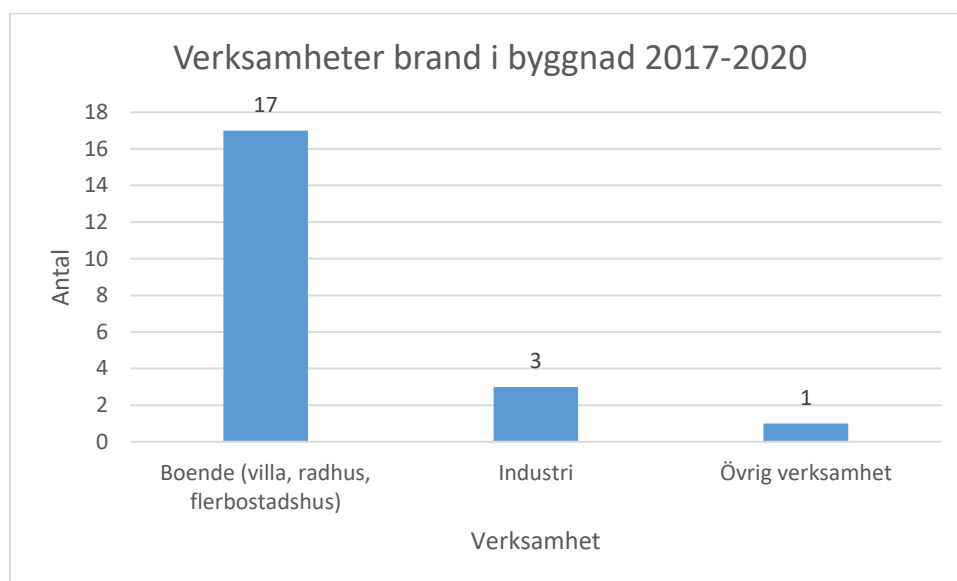
Kommuner i planeringszonen ska enligt FSO 4 kap. 28§ bistå Länsstyrelsen i arbetet med strålningsmätning och rapportering av mätresultat genom att ställa personal och nödvändig egendom till förfogande. Kommunen är även skyldig enligt LSO 6 kap. 9§ att delta i planering av räddningstjänsten vid utsläpp av radioaktiva ämnen från kärntekniska anläggningar och att medverka vid övningar i sådan räddningstjänst. Kommunen är även skyldig att medverka i planering och övningar för sanering efter utsläpp av radioaktiva ämnen från kärntekniska anläggningar.

4.2 Brand i byggnad

Inom kommunen finns varierad bostadsbebyggelse, industrier, samlingslokaler, hotell, vårdbyggnader med mera. Generellt är riskerna större där det finns personer som inte kan utrymma själva, är sovande eller är obekanta med lokalerna och utrymningsvägarna. Likaså gäller industrier eller andra verksamheter där det kan förekomma processer, maskiner eller ämnen som vid felhantering eller brand kan få förödande konsekvenser. Majoriteten av bränder, nationellt, med allvarliga personskador inträffar i bostäder och personer i åldersgruppen 80 år eller äldre är kraftigt överrepresenterade i dödsbränder⁴.

Under 2017-2020 larmades räddningstjänsten till 20 händelser med brand i byggnad. Brand i byggnad sker framförallt på dagtid 06:00 till 17:00. På lördagar och söndagar sker det statistiskt sett flest bränder i byggnader men fördelningen är väldigt jämn över veckan. Flest bränder sker i december.

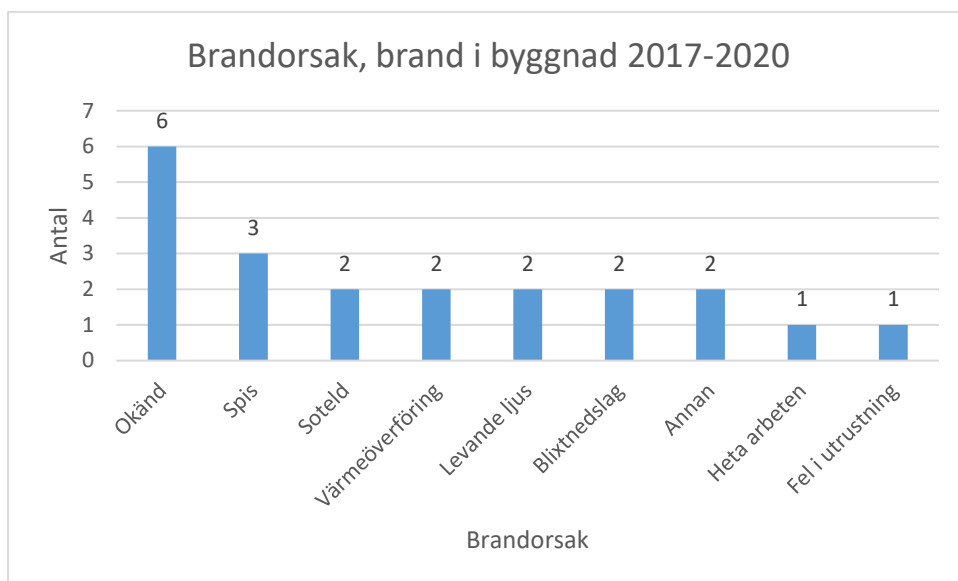
Bränder i byggnader sker framförallt i vanligt boende så som villor, flerbostadshus, fritidshus etcetera. Fördelningen bland dessa är: Villa 12st, flerbostadshus 3st och rad-, par-, eller kedjehus 2st. Fördelningen över i vilken verksamhet som det sker brand i byggnad i, framgår av Figur 5 nedan.

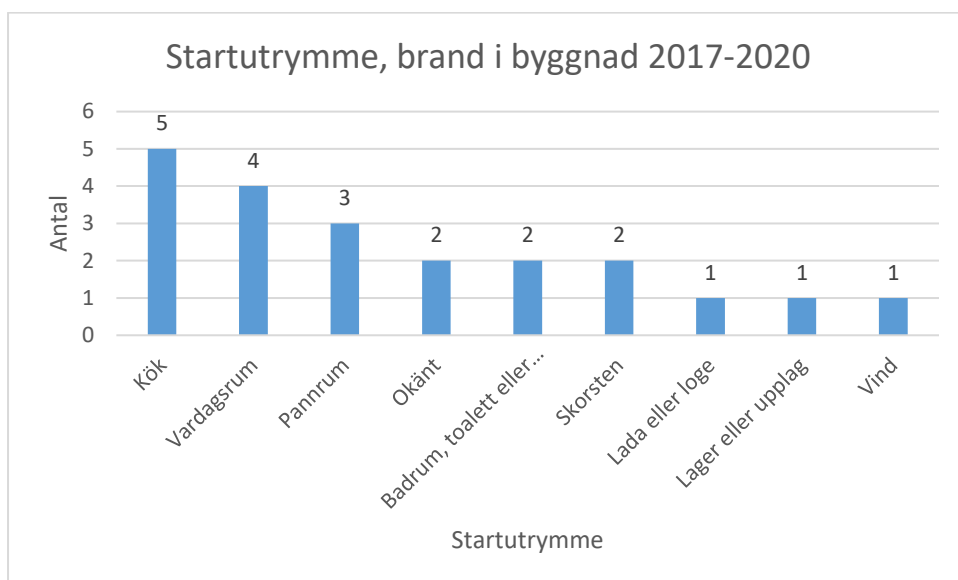
Figur 5 I vilken verksamhet sker brand i byggnad

Orsaken till bränderna är i de flesta fall okänd. Vilket som varit brandorsak samt startutrymme framgår av Figur 6 och Figur 7 nedan. Det är en hög andel "okänt", vilket kan förklaras av flera orsaker, bland annat kan brandens omfattning omöjliggöra att objektet eller utrymmet kan fastställas men det kan också finnas brister i hur man gör utredning eller skriver rapporter.

⁴ Riskreducerande åtgärder för dödsbränder i bostäder, MSB 2018.

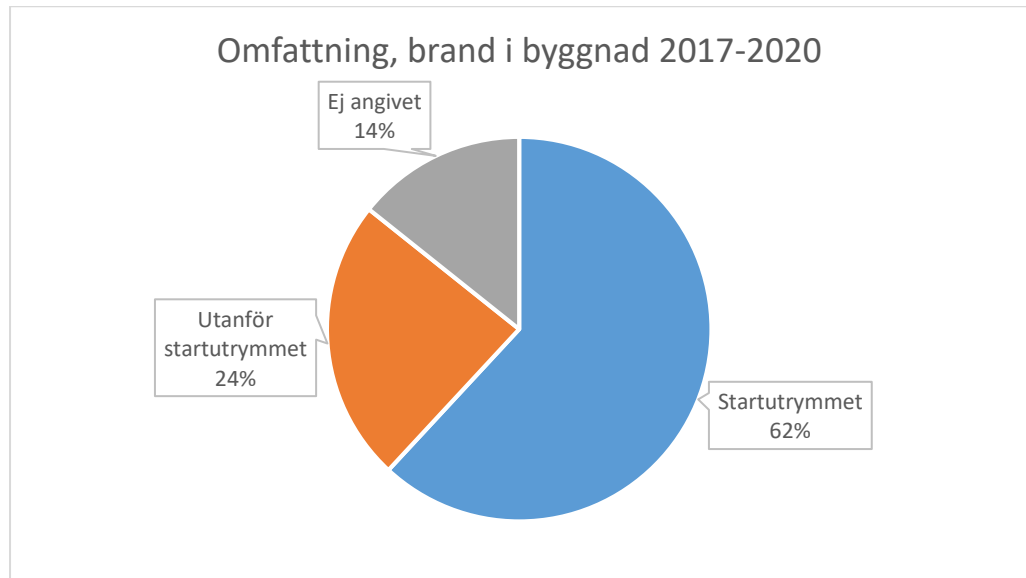

Figur 6 Antändningsobjekt

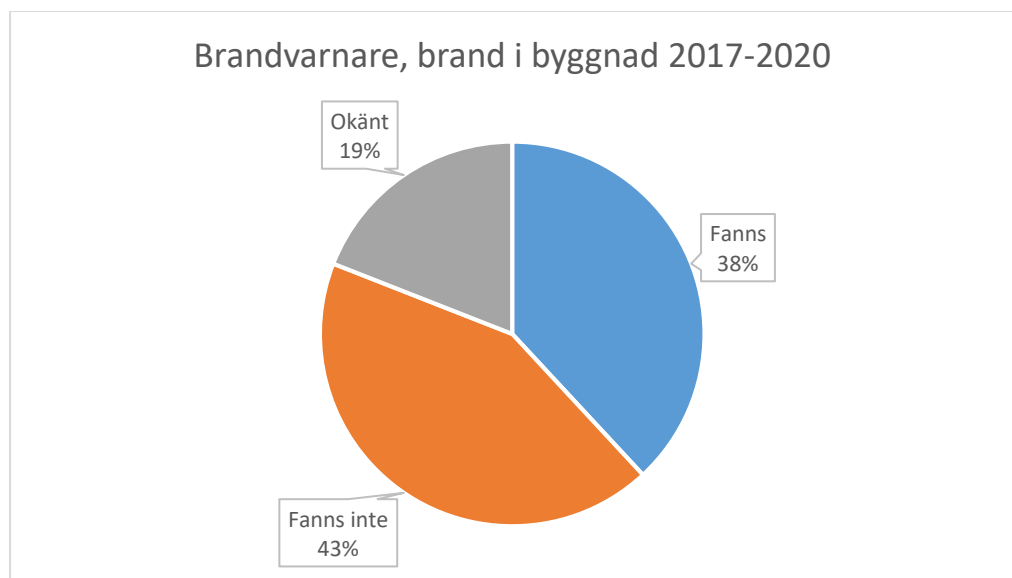
Figur 7 Startutrymme

Av händelserapporterna för åren 2017-2020 framgår det att den slutliga omfattningen i 62% av brand i byggnad stannade i startutrymmet. Fördelningen från insatserna mellan 2017-2020 går att se i Figur 8 nedan.

Figur 8 Slutlig omfattning

Av händelserapporterna för åren 2017-2020 framgår det även att vid 43% av brand i byggnad så fanns det ingen brandvarnare. Fördelningen från insatserna mellan 2017-2020 när det gäller förekomst av brandvarnare går att se i Figur 9 nedan.

Figur 9 Förekomst av brandvarnare

4.3 Brand utomhus

Brand utomhus innefattar både brand i skog och mark, brand i fordon/fartyg samt brand i avfalls-/återvinningsanläggningar.

Större och mer omfattande skogsbränder har de senaste åren drabbat hela Sverige. Skogsbränderna i Sverige sommaren 2018 blev de mest omfattande i modern tid. På de flesta håll i landet lyckades räddningstjänsten effektivt begränsa och släcka – ofta i samverkan med andra aktörer.

Ydre kommun består till största del av skogsmark och under 2017-2020 larmades räddningstjänsten till 36st händelser med brand i skog eller mark. Inga personskador kom som följd av bränderna men totalt 50 000 m² skog eller mark brann. Geografiskt sett har händelserna inte inträffat inom några specifika områden utan är spridda över hela Ydre kommun.

Under 2017-2020 larmades räddningstjänsten till 7st händelser med brand i fordon/fartyg. I alla 7 stycken fallen skedde egendomsskador men ingen personskada eller miljöskada vid någon händelse. Geografiskt har bränderna generellt inträffat på de två större vägarna, länsväg 131 och länsväg 134.

Under 2017-2020 larmades räddningstjänsten till två händelser med brand i avfall/återvinning. Ingen av fallen resulterade i egendomsskador, personskada eller miljöskada.

En djupare analys av bränder i skog eller mark visar att bränderna framförallt sker mitt på dagen, mest frekvent mellan 10:00 och 14:00. Mellan klockan 06:00 och 17:00 utgör 24st av alla larmen. Helgerna är något överrepresenterade och majoriteten av alla bränder sker i månaderna juli och augusti. Fördelningen månadsvis kan ses i Figur 10 nedan.

Figur 10 Månadsvis fördelning, Brand i skog eller mark 2017-2020..

Orsaken bakom bränderna är i de flesta fallen blixtnedslag. I sex av fallen är brandorsaken okänd och i fem av fallen är branden orsakad av grillning eller lägereld. Fördelning över brandorsak kan ses i Figur 11 nedan.

Figur 11 Brandorsak, Brand i skog eller mark 2017-2020.

Antändningsobjektet kan i många fall vara svårt att fastställa men i 25st av fallen har det startat i vegetationen. Fördelning över brandorsak kan ses i Figur 12 nedan.

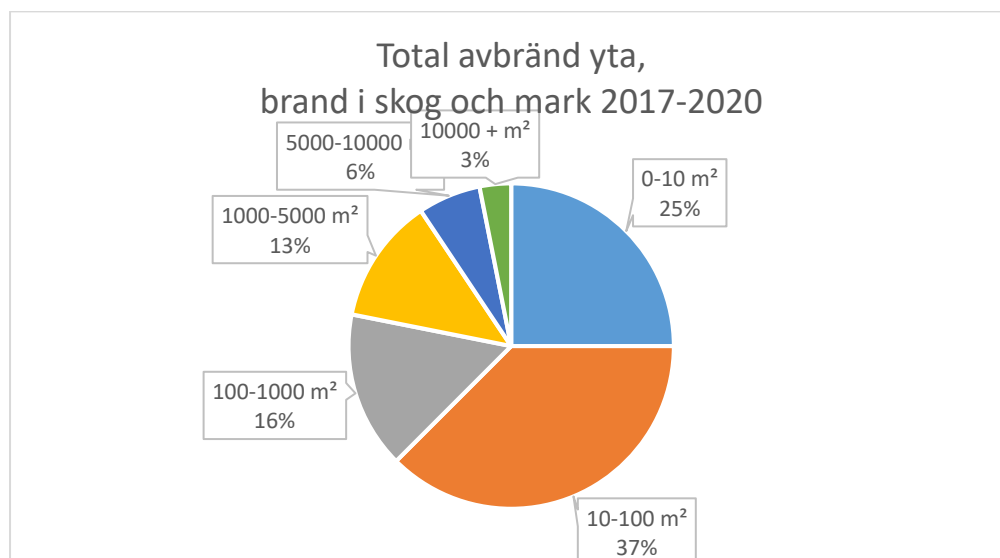
Figur 12 Antändningsobjekt, Brand i skog eller mark 2017-2020.

Storleken på avbränd yta vid ankomst varierar, men i de flesta av fallen rör det sig om ytor som är 10-100 kvadratmeter, se Figur 13 nedan. Den största ytan bedömdes vara 29 500 kvadratmeter vid ankomst.

Figur 13 Yta avbränd vid ankomst, Brand i skog eller mark 2017-2020

Den slutliga omfattningen på bränderna varierar från ett fåtal kvadratmeter till 30000 kvadratmeter som störst. Figur 14 nedan visar den totala avbrända ytan.

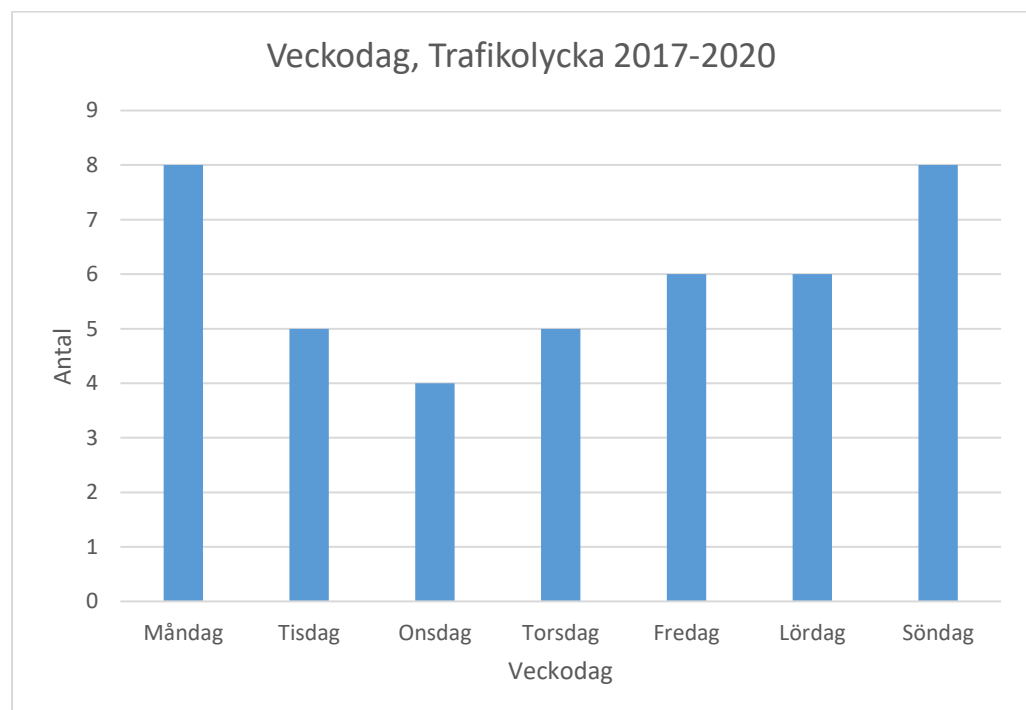
Figur 14 Total avbränd yta, Brand i skog eller mark 2017-2020

En intressant aspekt är hur mycket som branden ökade efter att räddningstjänsten kommit till platsen. Differensen mellan angiven slutlig omfattning och omfattning vid ankomst. I de flesta av fallen sprider sig branden bara 0-100 kvadratmeter, vilket är ett gott betyg för räddningstjänsten. Den högsta differensen mellan angiven slutlig omfattning och omfattning vid ankomst var 500 kvadratmeter.

4.4 Trafikolycka

Innefattar även trafik på spår (järnväg), sjö och flyg men utgörs framförallt av olyckor i vägtrafiken. I Ydre kommun finns två större vägar, väg 131 och väg 134. Dessa vägar har en ÅDT (årsdygnsmedeltrafik) på ca 1000 fordon per dag enligt Trafikverkets trafikflödeskarta. Under 2017-2020 larmades räddningstjänsten till 42st händelser med trafikolycka. Totalt har två personer omkommit och 22 personer förts av ambulans till sjukhus. Det är vanligast är singelolyckor med personbil. Djur förekom i 5 av olyckorna. Geografiskt har händelserna inträffat framförallt längs väg 131

Trafikolyckorna sker oftast längs en 80-väg och den främsta orsaken är mänsklig handling (eller utebliven sådan). Flest trafikolyckor som räddningstjänsten larmas till sker under februari månad. Olyckorna sker framförallt under måndagar och söndagar. Och de flesta olyckor sker mellan 06:00 och 17:00. Se Figur 15 och 16 nedan för fördelningen.

Figur 15 Trafikolycka, veckodag

Figur 16 Trafikolycka, månad

En utökad beskrivning över fordons- och olyckstyp samt skador återges nedan:

Fordons- och olyckstyp	Antal olyckor	Krävde sjukhustransport (antal)	Personskada/övrigt
Personbil singel	28	19	2 omkommen
Personbil 2 fordon	1	0	
Personbil + Moped	1	1	
Tung lastbil singel	1	0	
Buss singel	3	1	
Moped singel	1	1	
Arbetsfordon singel	2		

4.5 Olyckor med farliga ämnen

Under 2017-2020 larmades räddningstjänsten till en händelse med utsläpp farligt ämne. Det skedde då en personskada. Under samma tidsperiod larmades man till sex händelser med begränsat läckage av drivmedel/olja. I samtliga fall rörde det sig om mindre mängder som inte ledde till några allvarligare skador eller konsekvenser.

Det finns ca 11st verksamheter i kommunen, se tabell nedan, som hanterar (i tillståndspliktig mängd) antingen explosiva varor, brandfarliga gaser eller vätskor och där en olycka med farliga ämnen kan få stora konsekvenser.

	Antal verksamheter	Beskrivning	Riskbild
Hanterar explosivvara	3	Lantbruk, dagbrott, lager, skytte och handel som hanterar antingen: Sprängkapslar, tändhattar, sprängämnen, svartkrut, ammunition mm.	Brandutsatt eller felhanterad explosivvara kan orsaka stor skada på liv eller egendom. Tryckvåg, splitter, strålning, giftiga gaser.
Hanterar brandfarlig gas	1	Industrier, handel, värmeverk, skolor som hanterar: vätgas, metan, gasol, acetylen, aerosoler eller fordonsgas	Explosiva blandningar, brand, strålning, tryckvåg, BLEVE (Boiling Liquid Expanding Vapor Explosion)
Hanterar brandfarliga vätskor	11	Industrier, handel, tankstationer mm. hanterar: bensin, diesel, eldningsolja, lösningsmedel, spillolja etc.	Brand- och explosionsfara, värmestrålning, giftiga gaser och miljöskada vid utsläpp.

Tabell 1 Verksamheter med speciell hantering av farliga ämnen samt dess risker.

4.6 Naturolycka

Under 2017-2020 larmades räddningstjänsten till 12st händelser med stormskada. Stormskada består av träd över väg som inte föranledde några skador. Inom kommunen har inga ras, skred eller översvämningar inträffat under tidsperioden.

De senaste decennierna har risken för översvämning och extremväder – skyfall, värmeböljor, stormar med mera ökat. Den globala medeltemperaturökningen tros ha lett till mer frekvent och intensivare väderfenomen. Samtliga fenomen bedöms inträffa oftare än vad deras namn antyder, 100 års regn, århundradets storm och så vidare.⁵ En storm/orkan likt Gudrun som uppmätte orkanstyrka (33 m/s) i vindbyarna över länet lär troligen inträffa inom de närmsta decennierna.

En kraftig storm kan påverka stora geografiska områden och stora delar av samhället vilket kan leda till allvarliga konsekvenser i form av materiella skador, produktionsbortfall, störningar i samhällets funktionalitet samt skadade och omkomna personer. Elförsörjning, elektroniska kommunikationer och transporter är bland de viktigaste samhällsfunktionerna som främst kommer att drabbas av en storm och ge stora följd effekter.

Ras och skred kan orsaka stora skador på människor, egendom och miljö. Förutsättningarna för ras och skred beror främst på ett områdes topografi, geologi, hydrologi och jordlagrens bärförmåga, men också på de förändringar och påfrestningar som uppstår genom mänsklig aktivitet, till exempel muddring, pålningsarbeten, skogsavverkning och att marken belastas av massor av olika slag. Även förändringar i grundvattennivån har betydelse. Inom Ydre kommun finns inga områden som är specifikt känsliga för större ras eller skred.⁶

⁵ <https://www.smhi.se/forskning/forskningsnyheter/nya-klimatberakningar-visar-pa-mer-extremt-vader-1.12922>

⁶ SGI, Statens Geotekniks Institut, <https://gis.swedgeo.se/rasskrederosion>

4.7 Drunkning

Nationellt är det omkring 100 personer som omkommer per år i drunkningsolyckor och ungefär lika många skadas allvarligt. Riskgrupper är medelålders individer och män. Alkohol är en vanlig riskfaktor. Drunkningsolyckorna är väderberoende och de flesta inträffar under sommaren. Den vanligaste specificerade aktiviteten vid en dödsolycka är fritidsbåt följt av bad.⁷

Under 2017-2020 larmades räddningstjänsten till 5 händelser med drunkningstillbud. Vid ett av drunkningstillbudena omkom en person och 1 person skadades. Händelserna inträffade i anslutning till sjö och skedde under sommaren eller sensommaren.

Inom Ydre kommun finns det några större sjöar så som Sommen, Östra Lägern och Västra Lägern, som lockar många bad- och båtgäster. Finns det båtar, kanotister och badplatser finns även riskerna för att det ska förekomma drunkningar, sjönöd, utsläpp, bränder med mera. Det finns idag 8 kommunala badplatser och kommunen önskar satsa på en utökning av både sjönära bebyggelse. Sammantaget innebär det en ökning av risken för drunkningstillbud.

Tidsfaktorns betydelse vid räddningsinsatser är relativt stor när det gäller drunkning och drunkningstillbud i jämförelse med andra händelsetyper.⁸

⁷ Fördjupningsrapport beskrivning av olyckor MSB. 2021

⁸ Jaldell, H. (2004). *Tidsfaktorns betydelse vid räddningsinsatser – en uppdatering av en samhällsekonomisk studie*. . Karlstad: Räddningsverket, ISBN 91-7253-240-8. Beställningsnummer P21-449/04.

5. Värdering

Enligt 9 § i MSBFS 2021:1 ska kommunen utifrån beskrivningen i 7 och 8 §§ beskriva sin värdering av riskerna i kommunen. Värderingen bör innehålla slutsatser, som grund för de lokala mål som kommunen väljer att sätta.

Scenarierna nedan har tagits fram med hjälp av de inventerade riskerna och insatsstatistik. För vissa händelser finns det både ett mest vanligt förekommande scenario samt ett värsta troliga för att ge en bättre representation av riskerna. Genom att bedöma sannolikheten och konsekvensen av identifierade scenarier kan resultatet användas för att belysa hur stor risk händelserna innebär och sammantaget vilka risker som räddningstjänsten måste kunna hantera. Sannolikheten att dessa inträffar har bedömts med hänsyn till insatsstatistik samt erfarenheter av tidigare inträffade händelser inom kommunen. Konsekvensen av händelserna är inte helt enkel att bedöma och kategorisera eftersom konsekvenserna av en händelse i många fall kan variera stort beroende händelsens (olyckans) omfattning. Utifrån erfarenheter och den analys som gjorts så har en konsekvensbedömning gjorts i den utsträckning det bedömts möjlig.

Nummer	Händelse	Scenario
1A	Brand i byggnad (mest frekvent)	Soteld i en villa. Inga skadade, mindre egendomsskada.
1B	Brand i byggnad (värsta troliga)	Brand i en stor samlingslokal där det vistas många personer. Många döda och flera skadade och stor egendomsskada.
2A	Trafikolycka (mest frekvent)	Singelolycka på 80-sträcka. Inga eller få personskador.
2B	Trafikolycka (värsta troliga)	Kollision mellan buss och annat fordon. Enstaka döda och stor störning i trafiken. Komplicerad insats och bärgning.
3	Olycka farligt gods (värsta troliga)	Kollision tankbil och personbil längs väg 131 eller väg 134. Läckage skapar explosiv atmosfär och svår hantering. 2 personer svårt skadade.
4A	Brand i skog eller mark (mest frekvent)	Brand i vegetation. Mindre omfattning och ingen egendomsskada.
4B	Brand i skog eller mark (värsta troliga)	Stor skogsbrand i nära anslutning till någon form av bebyggelse. Varmt, torrt och blåsigt. Stor egendomsskada och lång insats. Enstaka skadade.
5	Drunkning	Person försvinner utom synhåll på kommunal badplats. Återfinns omkommen. Stor lokal tragedi.
6	Extremväder	Storm med orkanbyar och kraftigt skyfall. Flertalet nedfallna träd, översvämmade källare och stor störning i samhället.

7A	Utsläpp farligt ämne (mest frekvent)	Spillolja läcker från en kran. Läckaget stoppas och begränsas till industritomten. Liten sanering.
7B	Utsläpp farligt ämne (värsta troliga)	Stort dieselläckage i närhet av vattentäkt. Svår sanering, långt uppehåll i dricksvattenförsörjning och många drabbade.
9	Flera pågående händelser	Industribrand och under tiden trafikolycka flera fordon. Stor egendomsskada och flera svårt skadade.

Tabell 2 Scenarier

I riskmatrisen som syns nedan så finns samtliga scenarier inplacerade. Det gröna området indikerar att det är en förhållandevis låg risk. Det gula indikerar en stor risk och det röda en mycket stor risk. Resultatet visar att alla händelser förutom ett enklare läckage föranleder en stor eller mycket stor risk eftersom de inträffar relativt ofta eller att om de väl inträffar så blir konsekvenserna stora. Generellt kan man säga att risker inom det gula området ska hanteras så till den graden att de blir acceptabla och hamnar i det gröna området. Ett koncept om åtgärder bör göras så långt som det är praktiskt rimligt, från engelskans ALARP (*as low as reasonably practicable*). Detta kan åstadkommas via att antingen förebygga att händelsen inträffar eller om den inträffar, att se till att konsekvensen blir mindre.

1 gång per dygn					
1 gång per vecka					
1 gång per månad		2A, 4A, 7A			
1 gång per år		1A		5	
<1 gång per år				2B, 4B, 6, 9	1B, 3, 7B
Hälsa	Ingen skada	Enstaka lindrigt skadade	Enstaka svårt skadade	Enstaka döda eller flera svårt skadade	Flera döda
Miljö	Ingen skada	Liten utbredning, enkel sanering	Stor utbredning, enkel sanering	Liten utbredning, svår sanering	Omfattande utbredning
Egendom	Ingen skada	<10 000kr	10 000–100 000kr	100 000–1 000 000kr	>1 000 000 kr

Tabell 3 Riskinventering

Tabellen nedan visar antalet insatser mellan åren 2010-2020 och antalet per 1000 invånare. Statistiken är hämtad från MSB:s statistik- och analysverktyg IDA. Ydre kommun ligger generellt något högre än kommungenomsnittet (C7) samt det nationella snittet för nästan alla kategorier.

Plats	Antal insatser mellan 2010–2020	Per 1000 inv.
Brand i byggnad		
Ydre	59	1,60
C7. Pendlingskommuner nära mindre tätort	9 454	1,60
Riket	115 349	1,17
Brand utomhus		
Ydre	97	2,62
C7. Pendlingskommuner nära mindre tätort	11 318	1,91
Riket	167 739	1,69
Trafikolycka		
Ydre	104	2,82
C7. Pendlingskommuner nära mindre tätort	16 878	2,86
Riket	195 644	1,98
Utsläpp farligt ämne		
Ydre	20	0,54
C7. Pendlingskommuner nära mindre tätort	2 769	0,47
Riket	31 399	0,32
Naturolycka		
Ydre	8	0,22
C7. Pendlingskommuner nära mindre tätort	937	0,16
Riket	8523	0,09
Drunkning		
Ydre	7	0,19
C7. Pendlingskommuner nära mindre tätort	397	0,07
Riket	5 526	0,06

Tabell 4 Jämförelse insatser Ydre/C7/Riket

Bedömningen är att skyddet i kommunen till stora delar både är tillfredsställande och likvärdigt i relation till andra kommuner i riket, såväl som inom kommunen. I stort bedrivs både ett välfungerande förebyggande arbete och de räddningsinsatser som genomförs är i huvudsak både inom godtagbar tid och genomförs på ett effektivt sätt. Ett förändrat klimat, omvärldsläge och att fler sjönära områden bebyggs kommer gradvis bidra till en delvis förändrad riskbild som ställer krav på förebyggande åtgärder och eventuella anpassningar av räddningstjänstens operativa förmåga. Några av de slutsatser som kan dras kopplat till både riskerna inom kommunen och räddningstjänstens förmåga framgår av punkterna nedan:

- Det bör ske en utökad utredning vid brand i skog och drunkning för att säkerställa en bättre förståelse om varför Ydre kommun har fler händelser per invånare än kommungenomsnittet (C7). Det borde även kunna leda till mer utökade svar på bakgrund till och omfattning på olyckan. Händelserapporterna och i vissa fall utökade olycksundersökningar är bra verktyg att nyttja för att belysa området.
- Insatsplaner för utsläpp av farligt ämne till vattenskyddsområden bör upprättas för att stärka förmågan ytterligare i händelse av att olyckan är framme.
- Vid en brand hos en person eller verksamhet där räddningstjänsten har längre ankomsttid blir konsekvenserna värre och omfattningen större än när räddningstjänst har kortare ankomsttid. Det är rimligt att anta att utbildningar och annat förebyggande arbete minskar sannolikheten för brandtillbud. Ur risksynpunkt är det således viktigare att en person som bor eller arbetar långt ifrån räddningstjänst får brandskyddsutbildning, tillsyn eller liknande än en person i tätorten. En plan bör tas fram för att beskriva hur man ska jobba mot ett utökat stöd till de som bor långt ifrån räddningstjänsten. En del i detta arbete är redan påbörjat inom projektet "Säker Landsbygd".
- Rapporteringen av händelserapporter bör ses över så att dessa rapporteras på ett korrekt sett. Detta för att statistiken ska bli mer tillförlitlig.

6. Mål

LSO och dess förarbeten anger att arbetet med skydd mot olyckor i hela samhället skall baseras på mål. Enligt 10 § i MSBFS 2021:1 ska kommunen fastställa lokala verksamhetsmål för den förebyggande verksamheten samt räddningstjänst utifrån värderingen av den lokala riskbilden. Målen ska syfta till de nationella målen i LSO.

6.1 Nationella målen

1 kap 1 - 3a §§ LSO

1 § Bestämmelserna i denna lag syftar till att i hela landet bereda människors liv och hälsa samt egendom och miljö ett med hänsyn till de lokala förhållandena tillfredsställande och likvärdigt skydd mot olyckor.

3 § Räddningstjänsten skall planeras och organiseras så att räddningsinsatserna kan påbörjas inom godtagbar tid och genomföras på ett effektivt sätt.

3 a § Förebyggande verksamhet som staten och kommunerna ansvarar för enligt denna lag ska planeras och organiseras så att den effektivt bidrar till att förebygga bränder och andra olyckor samt förhindra eller begränsa skador till följd av bränder och andra olyckor. Särskild vikt ska läggas vid att förhindra människors död och andra allvarliga skador.

Skrivningen *”ett tillfredställande och likvärdigt skydd”* innebär att ett betryggande skydd skall finnas oavsett var i landet människor befinner sig. Eftersom riskbilden ser olika ut i olika kommuner och olika delar inom en kommun skall en anpassning ske till de lokala förhållandena och kommunerna kommer därigenom att vidta olika åtgärder för att nå upp till målet.

6.2 Övergripande verksamhetsmål

Följande mål och aktiviteter kommer att vägleda och styra arbetet, utvecklingen och prioriteringarna för kommunens arbete med LSO för att nå de nationella målen utifrån den lokala riskbilden.

Verksamhetsmål för den förebyggande verksamheten

Mål 1 Färre olyckor ska inträffa

Inriktning:

- Stärka den enskildes kunskap att förebygga olyckor, särskilt fokus på de områden där vi ligger över snittet.
- Stärka den enskildes kunskap och förmåga att hantera en händelse om olyckan är framme. Den enskilde ska alltid kunna genomföra den första skadebegränsande åtgärden vid en olycka.
- Medborgare i Ydre kommun ska känna sig trygga med sitt skydd mot olyckor.

Målet uppfylls genom att följande aktiviteter genomförs:

- A** Arbeta aktivt för att förebygga drunkning genom bland annat informationskampanjer, ökad säkerhet vid kommunala badplatser men även större privata badplatser och småbåtshamnar.
- B** Utbildningsinsatser:
 - Skolklasser (årskurs 9) brandskydds- och HLR-utbildning
 - Grundläggande brandskyddsutbildning för kommunens anställda
 - Systematiskt brandskyddsarbete för kommunens anställda
 - Hjärt- och lungräddning med defibrillering för kommunens anställda
 - Heta Arbeten (i samverkan med annan räddningstjänst)
- C** Öka förekomsten av brandvarnare och släckutrustning hos enskilda genom utbildning och information.
- D** Räddningstjänsten ska aktivt jobba för att genomföra tillsyner, informationskampanjer och insatser i samverkan med Polis, Regionen, Miljö och Bygg med flera.
- E** Räddningstjänsten ska vara en aktiv deltagare i RäddSamF. Samverkan och samarbete med andra ska ske som en naturlig del av det dagliga arbetet.
- F** Riktade åtgärder (utbildning och tillsyn med mera) för de invånare och verksamheter som har lång tid tills att räddningsresurs är på plats (>30 min).
- G** Utredda varför det inträffar fler händelser per invånare i de kategorier där kommunen ligger högre än riksnittet.

Verksamhetsmål för räddningstjänst

Mål 2 Följder av olyckor ska minska. Särskilt förhindra människors död och andra allvarliga skador

Inriktning:

- Stärka räddningstjänstens förmåga att kunna leda och hantera olyckor på ett effektivt och professionellt sätt inom godtagbar tid, i syfte att så snabbt som möjligt bryta skadeutvecklingen för att minimera följderna av en olycka.
- Räddningstjänsten ska vara en aktiv samverkanspart och samhällsaktör och en del i hela kommunens arbete mot att minska alla typer av olyckor inte bara de som kan föranleda räddningsinsatser.

Målet uppfylls genom att följande aktiviteter genomförs:

- A** Minimera responstiden för tidskritisk livräddande eller skadebegränsande räddningsåtgärder.
- B** Geografiskt kartlägga räddningstjänstens åtagande avseende utrymning via räddningstjänstens stegutrustning samt klargöra förutsättningarna för utrymning via räddningstjänstens stegutrustning framöver.
- C** Utveckla förmågan till räddningsinsatser till fordon med alternativa bränslen (insatsmetodik, utbildning och övning).
- D** Utveckla förmågan till räddningsinsats i miljö känsliga områden (exempelvis insatsplaner för utsläpp till vattenskyddsområden).
- E** Personal på räddningstjänsten ska krigsplaceras inom räddningstjänstorganisationen.
- F** Genom omvärldsbevakning, utbildning och övning ska kunskapen kring ny teknik och metodik ständigt öka. Exempel på ny teknik kan vara litiumjonbatterier, el- eller gasbilar, batterilager eller solceller.
- G** Utveckla förmågan att hantera omfattande, samtidiga och/eller geografiskt spridda händelser, exempelvis skogsbränder och översvämningar. Detta kräver bland annat fortsatt utveckling av ledningssystem, aktörsgemensam samverkan och planering.
- H** Utveckla förmågan att hantera en situation med omfattande avsiktliga händelser, exempelvis genom att utveckla räddningspersonalens förberedelse – att vara beredd på det oväntade och ha förmåga att reagera och agera, exempelvis vid PDV/terror. Det innebär även att utveckla den aktörsgemensamma förberedelsen, bland annat mellan blåljusorganisationer.

7. Förebyggande – förmåga och verksamhet

Enligt 3 kap. 3 § LSO och enligt 12 § i MSBFS 2021:1 ska kommunen i handlingsprogrammet beskriva den förebyggande verksamheten i kommunen.

Räddningstjänstens förebyggande verksamhet ska bedrivas med fokus på rådgivning, myndighetsutövning och samverkan. Den förebyggande verksamheten ska främja den enskildes förmåga att förhindra och hantera olyckor med utgångspunkt i de nationella målen, 1 kap. 1 och 3 a §§ LSO.

För att kunna driva kommuns förebyggande arbete enligt LSO bedöms kommunen behöva ha resurser som minst motsvarar:

- Tillsyn, Antal årsarbetskrafter: 0,1
- Information och rådgivning, Antal årsarbetskrafter: 0,1
- Remisshantering och yttrande, Antal årsarbetskrafter: 0,1
- Olycksundersökning, Antal årsarbetskrafter: 0,05

Utöver ovanstående behövs även räddningstjänstens verktyg för ärendehantering och flertalet kommunala verktyg (GIS-program, ärendesystem med flera).

Räddningstjänstens personal avseende brandförebyggande arbete ska lägst ha följande kompetensnivå:

- Tillsynsför rättare ska minst ha genomgått Tillsyn A alternativt Brandingenjörsexamen med MSB:s påbyggnadsutbildning i räddningstjänst (RUB) eller motsvarande utbildningsnivå.
- Olycksutredare ska minst ha genomgått grundkurs olycksutredning samt påbyggnadskurs kvalificerad olycksutredningsmetodik eller motsvarande utbildningsnivå.

7.1 Tillsyn

Räddningstjänsten i Ydre kommun ansvarar för kommunens tillsyn av den enskildes skyldigheter enligt 5 kap. 1 § LSO. Tillsynen är ett viktigt verktyg för att åstadkomma ett skäligt brandskydd och för att säkerställa att de verksamheter som klassas som farlig verksamhet har en tillräcklig beredskap för att göra effektiva inledande åtgärder när det inträffar en olycka eller ett tillbud vid anläggningen. Tillsynen av den enskildes brandskydd syftar till att kontrollera att byggnader och anläggningar lever upp till kraven i regelverken, både avseende byggnadstekniskt brandskydd och organisatoriskt brandskydd.

Tillsyn enligt LSO ska göras där behovet är som störst, alltså där en eventuell brand kan få stora konsekvenser avseende människors liv, hälsa, egendom och miljö, där lagföljsamheten kan antas vara som lägst samt där kommunens resurser används effektivast. Utöver de objekt som återfinns i MSB:s föreskrifter om var man skall genomföra tillsyn ska tillsyn göras vid andra byggnader eller andra anläggningar i kommunen där risker enligt ovan föreligger.

Räddningstjänsten har en tillsynsplan som beskriver frister och en planering av tillsynerna över tiden som är kopplat till fristen. Årligen upprättas en årsplan som beskriver vilka objekt som valts ut för tillsyn det aktuella året, bakgrunden till varför de objekten valts, om man kommer att genomföra någon tematillsyn det aktuella året, vilka resurser som finns tillgängliga samt arbetssätt och tidsplan för året. Årsplaneringen baseras på en kontinuerlig inventering av nybyggda och rivna byggnader eller anläggningar samt byggnader och anläggningar med ändrat användningsområde.

Att säkerställa skyddet i de byggnader och anläggningar där riskerna för allvarliga konsekvenser är särskilt stora anses vara det mest prioriterade. Utöver regelbunden tillsyn genomförs även händelsebaserade tillsyner och tematillsyner.

Tillsyn genomförs, kommuniceras och beslutas i enlighet med Förvaltningslagen (2017:900). Kommunen tar enligt 5 kap 4 § LSO ut en avgift för tillsyn enligt fastställd taxa.

Lägsta kompetenskrav för att utföra tillsyn är:

- MSB:s utbildning Tillsyn A eller brandingenjörsutbildning med MSB:s påbyggnadsutbildning i räddningstjänst (RUB) eller motsvarande utbildning.
- De som arbetar som tillsynsförare ska kunna förklara sina budskap och beslut på ett tydligt och pedagogiskt sätt till den enskilde som blir föremål för en tillsyn.

Delegering för myndighetsbeslut till enskilda tjänstemän följer av: Delegationsordning för myndighetsnämnden för byggnation och miljö KS 2020/49

I MSB:s föreskrift om kommunal tillsyn finns närmare reglering för hur tillsynsverksamheten ska planeras och utföras.

7.2 Stöd till den enskilde

Intentionen i lagstiftningen är att den enskilde själv utifrån sina förutsättningar ska hantera sina risker. Kommunens skyldighet är att stödja och underlätta för den enskilde att själv hantera sina risker. Detta görs genom att informera och utbilda i såväl förebyggande som skadeavhjälpanande åtgärder samt att medvetandegöra om riskerna. Information som lämnas med stöd av 3 kap 2§ LSO, är en vägledning eller hänvisning av allmän karaktär. Innehållet i informationen är inte objekts- eller verksamhetsspecifikt, och kan ges av samtliga medarbetare på Räddningstjänsten.

Information och rådgivning ges bland annat genom:

- Annonsering
- Öppet hus, bland annat studiebesök på brandstationen för förskolebarn
- Information på hemsida och sociala medier
- Riktade informationsutskick

Utbildningar som erbjuds:

- Skolklasser Åk 9 brandskydds- och HLR-utbildning
- Skolklasser Åk 9 Trafiksäkerhetsdag
- Grundläggande brandskyddsutbildning för kommunens anställda
- Systematiskt brandskyddsarbete för kommunens anställda
- Hjärt- och lungräddning med defibrillering för kommunens anställda
- Heta Arbeten (i samverkan med annan räddningstjänst)
- I samband med annan verksamhet såsom tillsyn, områdesbesök, uttryckningsverksamhet mm
- Riktad information i bostadsområden eller till specifika målgrupper
- Skolinformation
- Deltagande i olika evenemang, mässor med mera

Kunskap ska förmedlas på ett informativt sätt och i första hand ska råd och information riktas dit den bedöms göra störst nytta för att nå ett bättre brandskydd.

Utbildningsinsatser i skolklasser och för allmänheten kring risker och olyckor genomförs årligen.

7.3 Rengöring och brandskyddskontroll

Kommunen ansvarar för rengöring (sotning) av fasta förbränningsanordningar och att dessa kontrolleras ur brandskyddssynpunkt (brandskyddskontroll) enligt 3 kap. 4 § LSO. Rengöring (sotning) och brandskyddskontroll genomförs med syfte att förebygga och förhindra bränder i anslutning till förbränningsanordningar och imkanaler. Avtal finns mellan Ydre kommun och extern entreprenör att ansvara för sotning och brandskyddskontroll enligt 3 Kap. 4§.

Frister för brandskyddskontroll och rengöring och vilken utbildning som krävs för att ha behörighet att utföra dessa har beslutats och meddelats genom MSBFS 2014:6. Kommunen beslutat att följa det som anges i MSBFS 2014:6. Räddningstjänsten ska årligen följa upp att sotning och brandskyddskontroll sker i enlighet med de beslutade fristerna.

Enligt 3 kap. 4 § i LSO får kommunen, efter ansökan, medge att en fastighetsägare utför eller låter någon annan utföra sotning (rengöring) på den egna fastigheten om sotningen kan ske på ett ur brandsynpunkt betryggande sätt. Det är Räddningstjänsten som prövar ansökan och utfärdar tillstånd till

fastighetsägare som själva ansökt om ovanstående. Intyg på genomförd utbildning i egenotning krävs för att beviljas tillstånd. Om det vid brandskyddskontroll eller tillsyn framkommer att sotningen inte skett på ett sådant sätt att anläggningen är säker ur brandskyddssynpunkt kan medgivandet om egenotning återkallas.

7.4 Övriga förebyggande åtgärder

Andra åtgärder än punkterna 2 och 3 som syftar till att förebygga bränder och verka för ett skydd mot andra olyckor enligt 3 kap. 1 § LSO.

En stor del av det olycksförebyggande arbetet sker i samhällsplaneringen. Att i ett tidigt skede kunna göra anpassningar för att minska risken för att en olycka inträffar har en betydande effekt under lång tid framöver. För att kunna påverka och bidra till dessa anpassningar ska räddningstjänsten vara en aktiv part som remissinstans och sakkunnig i kommunernas plan- och byggprocesser. Detta innebär till exempel att granska översiktsplaner, detaljplaner, bygglovsärenden samt medverka på möten såsom tekniska samråd och slutsamråd. Vid behov ska dialog föras med berörda aktörer gällande byggnadstekniskt brandskydd och riskhantering.

Räddningstjänsten ska genom att svara på remisser från andra myndigheter verka som stöd i deras beslutsfattande. Detta innefattar som ovan nämns att svara på remisser i frågor från de myndigheter, förvaltningar och aktörer som önskar synpunkter. Exempelvis kan det röra sig om plan- och byggärenden, serveringstillstånd, offentliga tillställningar och hotelltillstånd.

Räddningstjänsten ska även kunna delta i samordnade tillsyner med miljö- och hälsoskyddsförvaltningarna, länsstyrelsen, polisen eller arbetsmiljöverket. Räddningstjänsten ska kunna lämna sakkunnigutlåtanden till Polismyndigheten när behov finns.

I samhället finns ett brett spektrum av risker att förhålla sig till. Från "vardagsolyckan" som inträffar relativt ofta till den ovanliga olyckan som endast inträffar enstaka gånger. För att på bästa sätt kunna förebygga hela spektrumet krävs att myndigheter, kommuner, kommunala förvaltningar och organisationer samverkar. Räddningstjänsten ska vara en aktör i detta arbete och genom att delta i ett tvärsektorielt arbete jobba för att bygga processer, skapa synergier, utveckla och synliggöra samarbete mellan myndigheter och förvaltningar.

8. Räddningstjänst – förmåga och verksamhet

Enligt 3 kap. 3 och 8 §§ LSO ska kommunen i handlingsprogrammet beskriva räddningstjänstens förmåga och verksamhet i kommunen. Enligt 12 och 13 §§ MSBFS 2021:1 ska beskrivningen delas in i en övergripande nivå och en mer detaljerad nivå per olyckstyp.

8.1 Övergripande

Förmågan är en sammanvägning av de resurser, materiella och personella som räddningstjänsten har, i kombination med den kompetens som finns samt resurser och kompetens som man avser att ha via samverkan.

8.1.1 Ydre kommuns förmåga och verksamhet

I Ydre kommuns tätort finns räddningspersonal i beredskap, RIB, (så kallad deltidstyrka) med 1 styrkeledare och 4 brandmän, varav styrkeledare och en brandman är en så kallad FIP-enhet (Första Insats Person). Anspänningstiden för station Ydre är 6 minuter och 90 sekunder för FIP-enheten (som har beredskap med så kallad FIP-bil). Det finns en IL (Insatsledare), genom avtal med annan räddningstjänst, med 90 sekunders anspänningstid som har beredskap i hemmet och skall nå tätorten i Ydre inom 30 min. IL är tillika ersättare för räddningschefen övrig tid samt är första vägen in i kommunen vid en extraordinär händelse, så kallad TIB (tjänsteperson i beredskap). Genom samverkan i RäddSamF finns även tillgång till Brandingenjör i beredskap (BI) som ska vara omedelbart anträffbar via kommunikationsmedel samt snarast kunna påbörja utryckning. Det finns även tillgång till bakre ledning via Ledningsbefäl (LB) samt Vakthavande befäl (VB) som är stationerad på ledningscentralen. Tabellen nedan beskriver de personella resurserna.

Beredskapsstyrka	Utgår från	Anspänningstid
1 SL FIP	Rörlig Max 10km från station	90 sekunder
1 BM FIP	Rörlig Max 15km från station	90 sekunder
3 Bm	Station Ydre	6 minuter
1 IL	Tranås	90 sekunder
1 BI	Höglandet	90 sekunder

Tabell 5 Personella resurser

Följande kompetenskrav gäller för brandmän och befäl:

- Räddningspersonal i beredskap ska ha genomgått MSB:s utbildning GRIB (med kompletterande rökdykarutbildning) eller motsvarande utbildning.
- Arbetsledare ska ha genomgått arbetsledarutbildning.
- Styrkeledare ska ha genomfört MSB:s utbildning Ledningskurs: Styrkeledare eller motsvarande utbildning.
- FIP ska ha genomfört RäddSamF:s utbildning för "Första insatsperson" eller motsvarande utbildning.

- Insatsledare ska ha genomfört MSB:s utbildning Ledningskurs: Insatsledare alternativt Brandingenjörsutbildning med MSB:s påbyggnadsutbildning i räddningstjänst (RUB) eller motsvarande utbildning.
- Ledningsbefäl ska ha genomfört MSB:s utbildning Ledningskurs: Styrkeledare eller motsvarande utbildning.

8.1.2 Tillgång till resurser i samarbete med andra kommuner och organisationer

RäddSamF

Räddningstjänsten i Ydre kommun är organiserad för att klara omfattande insatser genom samverkan med andra räddningstjänster. Inom Jönköpings län finns en väl utbyggd samverkan mellan räddningstjänsterna som bygger på civilrättsliga avtal mellan länets kommuner samt Ydre kommun. Inom RäddSamF finns tillgång till gemensamt ledningsfordon för ledningsstöd.

Avtalet om ledningsresurser innebär att länets samtliga brandbefäl är delegerade att vara räddningsledare i alla kommuner ingående i RäddSamF. Vidare regleras i avtalet ram, kompetens och befogenheter på de ingående ledningsenheterna. Avtalet om räddningsresurser beskriver målsättningar för räddningstjänstens operativa enheter. Avtal finns också om snabb insats från närmaste räddningsstyrka oavsett kommungräns.

Inom RäddSamF används DRH (Dynamisk resurshantering) som är en tjänst som tillhandahålls av SOS-alarm och möjliggör att närmaste räddningsenhet med rätt förmåga alltid larmas till en olycka. Det möjliggör alltid att den snabbaste skadeavhjälparens insats kan påbörjas och man går ifrån fokuset på kommun- eller länsgränser.

Inom RäddSamF finns det gemensamma specialfunktioner och specialresurser bland annat kembefäl, kemdykning, kemsanering, regional insatsledare, tungräddning med mera. Dessa funktioner beskrivs mer ingående under avsnittet som hanterar de olika olyckstyperna.

Räddningssystem Småland-Blekinge (RSB)

RSB är en samverkan om ett gemensamt räddningssystem för övergripande ledning för räddningstjänsterna i Jönköpings län, Kronobergs län, Blekinge län, Ydre, Hultsfred, Vimmerby och Västervik.

En rad stora händelser de senaste åren har visat att svensk räddningstjänst behöver organisera sig i större enheter för att öka sin förmåga att leda och genomföra stora och komplexa räddningsinsatser. Räddningstjänsterna i Jönköpings län, Kronobergs län, Blekinge län, Ydre, Hultsfred, Vimmerby och Västervik bildar nu därför en gemensam samverkan Räddningssystem Småland-Blekinge. Syftet med det fördjupade samarbetet mellan organisationerna är att åstadkomma mer effektiv användning av resurser och därmed större förmåga och uthållighet att genomföra räddningsinsatser. Samarbetet kommer att omfatta 30 kommuner med cirka 800 000 invånare och täcker ett 28 657 kvadratkilometer stort område.

Varje räddningstjänst kommer fortfarande att finnas kvar som egen organisation, men samarbetet kommer att bli utökat och en integrerad del av varje räddningstjänst.

I korthet innebär det ett nära samarbete när det gäller räddningsledning och användning av resurser som brandmän, fordon och materiel men även uppbyggnad av en ny övergripande ledning. Detta ger de ingående räddningstjänsterna bättre förutsättningar att snabbt få mycket resurser till en olycksplats, leda stora insatser samt hantera samtida, komplexa och långvariga händelser.

Ledning på skadeplats och i systemet som helhet bedrivs ute på plats med befäl från områdena och från en gemensam ledningscentral i Jönköping som är samlokaliserad med SOS Alarm. Ledningscentralen är bemannad dygnet runt, veckans alla dagar. Här finns ett vakthavande befäl som tillsammans med en vakthavande räddningschef utövar den övergripande ledningen. Dessa samspelar med gemensamma regionala ledningsresurser samt insatsledare och styrkeledare i alla de ingående räddningstjänsterna.

RSös

Räddningstjänsterna i Östergötland, Kalmar, Kronoberg, Blekinge och Jönköpings län har ett samarbete som benämns Räddningsregion Sydöstra Sverige, RSös.

Inom RSös finns en beredskapsfunktion för inriktning och prioritering IPF som skall stödja de ingående områdena vid omfattande räddningsinsatser med stöd och samverkan. Funktionen utgörs av en tillikauppgift för någon av de vakthavande räddningscheferna i regionen.

Inom RSös finns det tre stycken larmcentraler som är uppbyggda på likvärdigt sätt i form av teknik, material och personal och har förmåga att kunna stödja varandra vid kraftig påverkan eller vid driftsstörningar.

Arbete pågår med att ytterligare knyta räddningstjänsterna i regionen närmare varandra med bland annat dynamisk resurshantering, ytterligare samarbete mellan ledningscentralerna och gemensam ledningsdoktrin.

De fem länen ingår i ett samarbete runt förstärkningsresurser i södra Sverige tillsammans med Skåne, Västra Götalands län, Stockholmsregionen samt Bergslagen.

Samverkan Östergötland

Myndigheter och organisationer i Östergötlands län har behov av samverkan för att kunna utföra sitt uppdrag för medborgarna vid kriser och olyckor. Denna samverkan sker genom Samverkan Östergötland.

8.1.3 Alarmering av räddningstjänsten

SOS Alarm har på uppdrag av staten ansvar för nödnumret 112 inom Sverige. Detta innebär att SOS Alarm AB har ansvaret för att besvara 112-samtal och genom primär intervju fastställa hjälpbehovet.

Utöver det avtal som staten har med SOS Alarm AB har Ydre kommun avtal med SOS Alarm AB om utalarmering och dirigerings av räddningstjänstresurser.

Den skadedrabbade kan nå SOS Alarm AB genom:

- Fast telefoni
- Mobil telefoni

Vid händelser som innebär omfattande störningar på telefonisystemen så kan larmning till 112 ske via kommunens brandstation. Vid störningar i elförsörjningen ska batteribackup finnas för att säkerställa alarmering och reservkraft för uthållighet vid långvariga strömbortfall. Larmmöjlighet av räddningsstyrkan finns från Tranås brandstation. Vid omfattande störningar i mobil och fast telefoni ska berörda brandstationer vid behov bemannas för larmmöjlighet. Räddningstjänsten har tillgång till radiosystemet Rakel för kommunikation och utalarmering samt även skadeplats samband i eget analogt nät.

Samarbetsavtalet räddningstjänstsamverkan innefattar även att räddningsstyrkor kan larmas ut via larmcentralen i Jönköping där den övergripande ledningen är placerad med SOS-alarm. Larmcentralen i Jönköping kan via samverkan inom räddningsregion sydöstra Sverige RSÖS även larma ut från dessa ledningscentraler.

8.1.4 Brandvattenförsörjning

Inom de större orterna i kommunen Österbymo, Rydsnäs, Asby och Hestra finns det kommunalt brandvatten via brandpost som tillhandahålls av kommunens VA-verksamhet. Drift och underhåll genomförs av kommunens VA-verksamhet. I kommunen tillämpas det så kallade alternativsystem för brandvattenförsörjning vilket innebär att brandpostsystemet kan glesas ut i vissa områden samtidigt som räddningstjänsten har tillgång till bemannade tankbilar.

Kommunen tillhandahåller vatten för effektiv brandsläckning med räddningstjänstens utrustning samt vatten för sprinkleranläggningar där förutsättningar finns. Grundnivån utgörs av VAV-publikationerna VAV P83 Allmänna vattenledningsnät samt VAV P76.

Det finns i huvudsak tre olika system i Ydre kommun för försörjning av vatten för brandsläckning:

Anordning	Tekniska kontorets ansvar	Räddningstjänstens ansvar
Brandposter	Brandposter placeras med normalt 150 meters inbördes avstånd .	Slangutläggning från brandpost till räddningsenhet vid brandplatsen.
Brandposter enligt alternativsystem	Glest utplacerade brandposter med god kapacitet .	Transport av vatten med hjälp av räddningstjänstens vattenenheter (tankbilar) från brandpost till brandplats.
Öppna vattendrag		Transport av vatten sker med motorspruta och slangsystem upp till 600 meter alternativt med hjälp av vattenenheter (tankbilar) i skytteltrafik.

Tabell 6 System för försörjning av vatten för brandsläckning

Ansvarsfördelning

För att klara vattenförsörjning för brandsläckning enligt ovan har tekniska förvaltningen och räddningstjänsten följande ansvar.

Tekniska kontoret ska:

- anlägga och underhålla anordningar för försörjning av vatten för räddningstjänsten
- ajourhålla kartdatabas för brandposter, område för alternativsystem och eventuella branddammar
- ansvara för att brandposter och vattentag är tydligt utmärkta
- se till att räddningstjänsten underrättas om planerade och akuta förändringar på brandpostnätet och övrig brandvattenförsörjning

Räddningstjänsten ska:

- förfoga över en vattenenhet med personal för vattenförsörjning enligt alternativsystem
- genomföra årlig kontroll och tömning av alla brandposter
- förfoga över motorsprutor för vattenförsörjning från öppet vattendrag
- förfoga över räddningsenheter för vattenförsörjning från brandposter
- meddela tekniska kontoret vid större vattenuttag i brandposter
- inventera pumpplatser inom kommunen

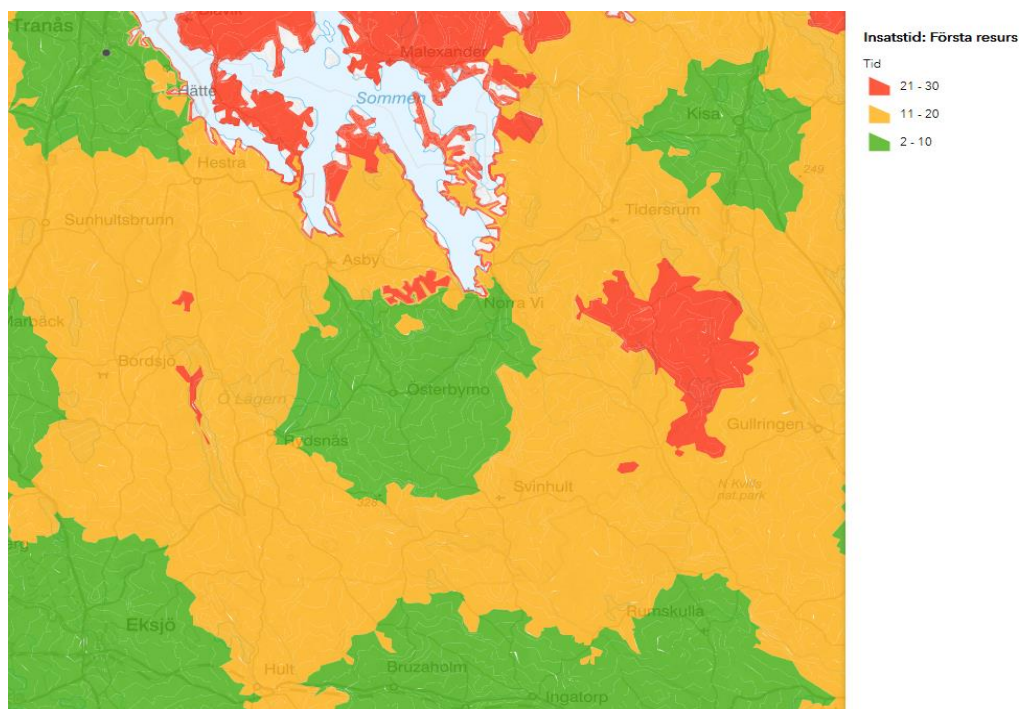
Motorspruta	Ant.	Placering	Not
Klass 3	1	Österbymo	Tas med när det är bränder utanför tätorterna eller när man larmas som resurs till angränsande organisationer.
Klass 2	1	Österbymo	Mobila på släp för att kunna köras ut vid behov både vid händelser samt vid beredskapshöjande åtgärder.
Klass 1	2	Österbymo	Bärbar pump placerad på släckbil 3510 samt vattenenhet 3540.

Tabell 7 Brandvattenpumpar inom Ydre kommuns räddningstjänst

8.1.5 Responstid räddningsresurser

Tid från att larmet inkommer till SOS 112 tills att första kommunala räddningsresurs når fram till olyckan är summan av handläggningstiden hos SOS, anspänningstid och körtid för räddningstjänstens resurser.

Tidspolygonerna (framtagna med QGIS⁹) som syns i Figur 17 nedan, har tagit hänsyn till anspänningstider för samtliga stationer i närområdet, den mediantid för handläggning som SOS har för respektive kommun (2 minuter) samt körtiden. Tiderna är enbart tänkt ge en ungefärlig beskrivning och förutsätter alltid hela anspännings- och handläggningstiden. Körtiden är dessutom enbart beräknad med ordinarie hastighet på vägnätet och tar varken hänsyn till trafik eller väglag/väderlek.

Figur 17 Tid från att larmet inkommer till 112 till att första kommunala räddningsresurs når olika delar av kommunen, inklusive larmhanteringen (responstid)

⁹ <https://www.qgis.org/en/site/> 2021-02-04

Insatstiderna utgår från enheterna från Österbymo. I de fall någon av FIP-enheterna befinner sig utanför Österbymo så blir insatstiderna kortare även där FIP-enheterna befinner sig.

Följande servicegrad, avseende insatstid, upprätthålls för räddningstjänsten i Ydre kommun.

Samhälle	FIP på plats	En räddningsenhet på plats	Två räddningsenheter på plats	Tre räddningsenheter på plats	Fyra räddningsenheter på plats
Rydsnäs	10	15	20	30	35
Asby	10	15	20	30	35
Hestra	10	15	20	30	35
Svinhult	15	20	25	30	35
Österbymo	5	10	25	30	35

Tabell 8 Förväntad mediantid i minuter från larm till insats på plats

8.1.6 Överlåtande åt annan att vidta inledande begränsade åtgärder

Då kommunerna inte är helt symmetrisk utformade och att man själv inte är snabbast inom hela kommunen har man avtal om gränslös räddningstjänstsamverkan med kringliggande kommuner. Det är för övrigt en praxis som tillämpas inom hela landet för att alltid larma den snabbaste räddningsresursen, för att kunna ge hjälp till den drabbade så fort som möjligt. Kommunen har inga avtal med någon annan aktör att inleda begränsande åtgärder.

8.1.7 Samverkan med andra aktörer

Samverkan Östergötland

Inom Östergötlands län finns en samverkansgrupp, Samverkan Östergötland, som består av länsstyrelsen, kommunerna och deras räddningstjänster, polisen, regionen, Militärregion Syd, Kustbevakningen, Trafikverket och SOS Alarm AB. Gruppen har till uppgift att få till stånd en samordnad och gemensamt definierad hantering av en allvarlig händelse.

RäddSamF

Räddningstjänsten i Ydre kommun är organiserad för att klara omfattande insatser genom samverkan med andra räddningstjänster. Inom Jönköpings län finns en väl utbyggd samverkan mellan räddningstjänsterna som bygger på civilrättsliga avtal mellan länets kommuner samt Ydre kommun. Inom RäddSamF finns tillgång till gemensamt ledningsfordon för ledningsstöd.

Avtalet om ledningsresurser innebär att länets samtliga brandbefäl är delegerade att vara räddningsledare i alla kommuner ingående i RäddSamF. Vidare regleras i avtalet ram, kompetens och befogenheter på de ingående ledningsenheterna. Avtalet om räddningsresurser beskriver målsättningar för räddningstjänstens operativa enheter. Avtal finns också om snabb insats från närmaste räddningsstyrka oavsett kommungräns.

8.1.8 Varning och information till allmänheten

Varning (VMA)

Vid allvarliga olyckor, inom eller utom kommunens gränser, ska allmänheten kunna varnas genom viktigt meddelande till allmänheten (VMA). Det finns möjlighet för räddningsledaren att använda sig av varningsmeddelande (omedelbar risk) eller informationsmeddelande (mindre omedelbar risk) dessa kan sändas ut via SOS-alarm.

Ett VMA sänds alltid i radio/TV samt SMS eller/och SOS Alarms app.

Mer information om viktigt meddelande till allmänheten finns på Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps hemsida.

8.2 Per olyckstyp

8.2.1 Brand i byggnad

Effekter som ska uppnås vid brand i byggnad:

- Alla personer ska kunna utrymmas ur byggnaden.
- Ingen brandspridning ska ske från objektet, utrymmet, brandcellen eller byggnaden där branden startade.
- Släckning av brand.
- Påverkan på liv, hälsa, miljö och egendom ska minimeras.
- Drabbade ska omhändertaras och erbjudas/transporteras till den vårdnivå ambulanssjukvården bedömer relevant.

Nyckeluppgifter för att uppnå angivna effekter ovan:

- Söka efter och rädda personer i tät brandrök.
- Genomföra utvändig eller invändig släckinsats för att bekämpa brand.
- Genomföra utvändig eller invändig släckinsats för att begränsa spridning av brand.
- Säker vattentillgång ska anordnas.
- Assistera utrymning av personer ur brinnande byggnad utvändigt via fönster eller balkong från 0-11m med stegutrustning.
- Snabbt kunna bilda sig en uppfattning om brandens omfattning.
- Förhindra spridning av kontaminerat släckvatten.
- Förhindra att liv, hälsa, miljö eller egendom påverkas av spridning av brandrök.

Nyckeluppgifterna kan genomföras med nedanstående förmågor och resurser. Enheter som utgår ifrån Ydre har nummer 35XX. Anspänningstid och personella resurser framgår av tidigare avsnitt. Vissa förmågor finns inte inom kommunen men finns genom samarbete med annan räddningstjänst eller nationellt (nedan kallad samverkan).

Uppgift	Förmåga att:	Enhet
Släckning	Genomföra släckinsats ut- och invändigt	3510, 3520
Rökdykning	Genomföra rökdykning enligt AFS 2007:7	3510, 3520
Rökdykarledare	Leda en rökdykargrupp	3510, 3520
Steglivräddning 11 m	Med utskjutsstege livrädda upp till en brösthöjd på 11 m	3510, 3520
Steglivräddning 23 m	Med hävare livrädda upp till brösthöjd på 23 m	Samverkan
Arbetsplattform	Med hävare och utrustning göra uppgifter högt ovan mark, håltagning för brandgasventilering, utvändigt släckning etc.	Samverkan
Vattentransport	Transportera vatten i tank eller container om minst 10000 L	3540
Vattenförsörjning	Bygga upp slang- och pumpsystem	3540
Ventilation	Med fläkt ventilera och ta upp hål i tak och väggar	3510
Ledning uppgift	Göra uppgiftsledning och att leda en enhet/grupp.	3509
Ledning insats	Göra insatsledning, att samordna enheter, samverkansledning m.m.	Samverkan 3080, 4180
Ledning system	Genomföra systemledning, ledning på strategisk nivå.	Samverkan 4180, VB, VRC
Akut RVR	Genomföra akut restvärdesräddning. Ventilering av rök, uppsamling vatten mm.	3510, 3520
Räddning-FIP	Agera som första insatsperson och kunna göra inledande begränsande och livsuppehållande åtgärder.	3509, 3560
UAV (drönare)	Snabbt få en överblick och ge information om omfattning mm. (med och utan värmekamera)	Samverkan

Tabell 9 Uppgift och förmåga vid brand i byggnad kopplat till enhet

Nedanstående tabell beskriver förmågan att hantera olika händelser, från de mer vanligt förekommande till de mer sällan inträffade.

Brand i byggnad		
Villa Flerbostadshus Radhus Publik lokal Hotell Industri	Mindre brand i föremål, tillbud eller efterkontroll	
	Konstaterad brand/rökutveckling i enstaka brandcell. Mindre spridningsrisk	
	Omfattande brand i större lokaler. Brand i mer än startutrymmet och det föreligger stor spridningsrisk	
	Händelsen kan hanteras med kommunens egna resurser	
	Händelsen kan hanteras i samverkan med andra kommuners/organisationers räddningstjänster	
	Händelsen kan hanteras med stöd av samverkan Småland-Blekinge eller med nationella förstärkningsresurser	

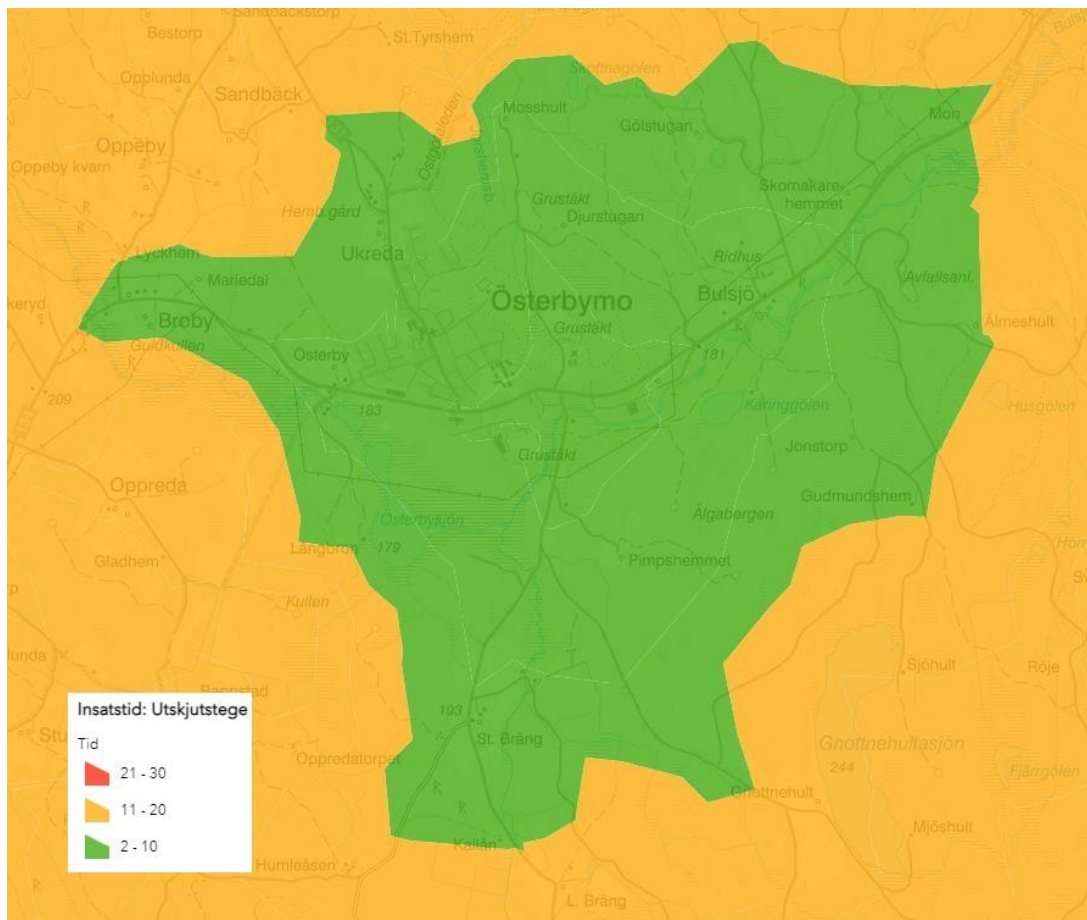
Tabell 10 Förmågan att hantera olika händelser, från de mer vanligt förekommande till de mer sällan inträffade.

Kommunens förmåga till utrymning via fönster med hjälp av kommunens stegutrustning för olyckstypen brand i byggnad

Den tid det tar från det att räddningstjänsten blir larmade till dess att en insats är igång kallas för insatstid. Insatstiden innehåller anspänningstid, den tid det tar från larm hos räddningstjänsten tills dess att fordonen lämnar stationen, körtid samt angreppstid (den tid det tar att starta upp insatsen på plats). Framkomsttid är den tid det tar från det att räddningstjänsten blir larmade till dess att de är på plats, det vill säga anspänningstid och körtid.

Det allmänna rådet i BBR avsnitt 5:323 anger gällande insatstid och förmåga följande: "Tillräckligt snabb insatstid för räddningstjänsten är normalt högst 10 minuter. Med tillräcklig förmåga avses sådan bemanning och utrustning att utrymningen kan genomföras på ett tillfredsställande sätt."

I Ydre finns förmåga till utrymning via fönster med hjälp av stegutrymning (11 meter). Gröna området i Figur 18 visar geografiskt en 10 minutersgräns från att larm inkommer till 112 tills att stegutrymning kan genomföras.

Figur 18. Insatstid för stegutrymning enligt Boverkets byggregler. Gröna området avser insatstid mindre än eller lika med 10 minuter.

8.2.2 Brand utomhus

Effekter som ska uppnås vid brand utomhus:

- Alla personer ska kunna utrymmas ur hus, fordon eller fartyg.
- Ingen brandspridning ska ske från platsen där branden startade eller sprida sig till angränsande områden eller byggnader.
- Släckning av brand.
- Påverkan på liv, hälsa, miljö och egendom ska minimeras.
- Drabbade ska omhändertas och erbjudas/transporteras till den vårdnivå ambulanssjukvården bedömer relevant.

Nyckeluppgifter för att uppnå angivna effekter ovan:

- Genomföra insats för livräddning i fordon/fartyg.
- Genomföra släckinsats för att bekämpa eller begränsa spridning av brand.
- Söka efter brand och snabbt lokalisera den.
- Snabbt kunna mobilisera sig i terräng.
- Snabbt kunna bilda sig en uppfattning om brandens omfattning.

- Förhindra spridning av kontaminerat släckvatten.
- Förhindra att liv, hälsa, miljö eller egendom påverkas av spridning av brandrök

Nyckeluppgifterna kan genomföras med nedanstående förmågor och resurser. Enheter som utgår ifrån Ydre har nummer 35XX. Anspänningstid och personella resurser framgår av tidigare avsnitt. Vissa förmågor finns inte inom kommunen men finns genom samarbete med annan räddningstjänst eller nationellt (nedan kallad samverkan). Resurser från MSB är inte en del av den kommunala förmågan och de kan således inte alltid finnas tillgängliga utan är föremål för prioriteringar från MSB:s sida.

Uppgift:	Förmåga att:	Enhet
Släckning	Genomföra bas släckinsats ut- och invändigt	3510, 3520
Rökdykning	Genomföra rökdykning enligt AFS 2007:7	3510, 3520
Rökdykarledare	Leda en rökdykargrupp	3510, 3520
Släckning	Genomföra utvärdig släckning	3510, 3520
Hävare	Med hävare och utrustning göra uppgifter högt ovan mark	Samverkan
Vattentransport	Transportera vatten i tank eller container om minst 6000 L	3540
Vattenförsörjning	Bygga upp slang- och pumpsystem	3540
Ventilation	Med fläkt ventilera bort rök från exempelvis fordon	3510
Ledning uppgift	Göra uppgiftsledning och att leda en enhet/grupp.	3509
Ledning insats	Göra insatsledning, att samordna enheter, samverkansledning m.m.	Samverkan 3080
Ledning system	Göra systemledning, ledning på strategisk nivå.	Samverkan 4180, VB, VRC
Räddning-FIP	Agera som första insatsperson och kunna göra inledande begränsande och livsuppehållande åtgärder.	3509, 3560
Terräng	Transportera material och personal i terräng utanför vägnätet med hjälp av 6 eller 4-hjulning med eller utan vagn	Samverkan
Bandvagn	Nyttja terränggående fordon med band för transport av material och personal samt släckning eller sjuktransport	Samverkan
UAV	Snabbt få en överblick och ge information om omfattning mm. (med och utan värmekamera)	Samverkan
Skogsbrandsdepå	Två skogsbrandsdepåer med vardera tre containrar från MSB regional resurs	MSB

Helikopterresurs	Förstärkningsresurs från MSB. Vattenbombande helikoptrar	MSB
Flygplansresurs	Förstärkningsresurs från MSB. Skopande flygplan	MSB
Höghöghetspump	Förstärkningsresurs från MSB. 15 kubik / min + personal	MSB

Tabell 11 Uppgift och förmåga vid brand utomhus kopplat till enhet

Nedanstående tabell beskriver förmågan att hantera olika händelser, från de mer vanligt förekommande till de mer sällan inträffade.

Brand utomhus		
Fordon Avfall/återvinnig Gräsbrand Skogsbrand	Mindre brand i föremål, enskilt fordon eller gräsbrand	
	Brand i flera fordon, avgränsad brand i avfallsanläggning, mindre skogsbrand. Ingen spridningsrisk	
	Omfattande brand: flera fordon, skogsbrand eller avfallsanläggning och det föreligger stor spridningsrisk	
	Händelsen kan hanteras med kommunens egna resurser	
	Händelsen kan hanteras i samverkan med andra kommuners/organisationers räddningstjänster	
	Händelsen kan hanteras med stöd av samverkan Småland-Blekinge eller med nationella förstärkningsresurser	

Tabell 12 Förmågan att hantera olika händelser, från de mer vanligt förekommande till de mer sällan inträffade.

8.2.3 Trafikolycka

Effekter som ska uppnås vid trafikolyckor:

- Inga följdolyckor får inträffa.
- Arbetsplatsen ska vara säker att vistas på.
- Påverkan på liv, hälsa, miljö och egendom ska minimeras.
- Drabbade ska omhändertas och erbjudas/transporteras till den vårdnivå ambulanssjukvården bedömer relevant.

Nyckeluppgifter för att uppnå angivna effekter ovan:

- Avspärrning av olyckplats.
- Stabilisering/säkring av fordon.
- Lyft av fordon/del av fordon.
- Losstagnation av fastklämda snabbt och säkert.
- Snabbt kunna bilda sig en uppfattning om olyckans omfattning.
- Säkra olyckan mot brand och hantera eventuellt läckage.

Nyckeluppgifterna kan genomföras med nedanstående förmågor och resurser. Enheter som utgår ifrån Ydre har nummer 35XX. Anspänningstid och personella

resurser framgår av tidigare avsnitt. Vissa förmågor finns inte inom kommunen men finns genom samarbete med annan räddningstjänst eller nationellt (nedan kallad samverkan).

Uppgift	Förmåga att:	Enhet
Räddning	Göra basräddning vid trafikolycka, utsläpp, lösa föremål etc.	3510
Buffert	Fungera som buffertfordon vid t.ex. trafikolycka	3540, 3520
Losstagning låg	Göra losstagning med enklare verktyg att klippa, bända eller kapa, hantera mindre utsläpp	3510
Losstagning medel	Göra losstagning med verktyg för att klippa, bända, trycka etc. vid trafikolycka med personbilar eller liknande fordon.	3510
Losstagning hög	Göra losstagning med verktyg för att kunna klippa, bända och trycka vid t.ex. trafikolycka med tyngre fordon.	3510
Räddning tung	Förmåga till tyngre/högre lyft t.ex. vid bussolycka.	Samverkan
Ledning uppgift	Göra uppgiftsledning och att leda en enhet/grupp.	3509
Ledning insats	Göra insatsledning, att samordna enheter, samverkansledning m.m.	Samverkan 3080
Ledning system	Göra systemledning, ledning på strategisk nivå.	Samverkan 4180, VB, VRC
RVR	Genomföra restvärdesräddning på väg	3510
Räddning-FIP	Agera som första insatsperson och kunna göra inledande begränsande och livsuppehållande åtgärder.	3509, 3560
Räddning tung	Utökad tyngre/högre lyft t.ex. vid bussolycka/lastbilsolycka	Samverkan

Tabell 13 Uppgift och förmåga vid trafikolycka kopplat till enhet

Nedanstående tabell beskriver förmågan att hantera olika händelser, från de mer vanligt förekommande till de mer sällan inträffade.

Trafikolycka	
Mindre trafikolycka, singelolycka personbil eller mindre fordon	■
Trafikolycka flera fordon, enklare skadeläge, få fastklämda/skadade etc.	■ ■
Trafikolycka flera större fordon, komplicerad skadeplats, många skadade (t.ex. buss på sida)	■ ■ ■
■	Händelsen kan hanteras med kommunens egna resurser
■	Händelsen kan hanteras i samverkan med andra kommuners/organisationers räddningstjänster
■	Händelsen kan hanteras med stöd av samverkan Småland-Blekinge eller med nationella förstärkningsresurser

Tabell 14 Förmågan att hantera olika händelser, från de mer vanligt förekommande till de mer sällan inträffade.

8.2.4 Olycka med farliga ämnen

Effekter som ska uppnås vid olycka med farliga ämnen:

- Alla personer ska kunna utrymmas ur hus eller fordon.
- Ingen spridning av det farliga ämnet ska ske från platsen där utsläppet började.
- Ingen ska ta skada av farliga ämnen, personal på plats eller medborgare.
- Ämnet ska oskadliggöras.
- Påverkan på liv, hälsa, miljö och egendom ska minimeras.
- Alla ska kunna vara informerade om en eventuellt överhängande fara.
- Drabbade ska omhändertas och erbjudas/transporteras till den vårdnivå ambulanssjukvården bedömer relevant.

Nyckeluppgifter för att uppnå angivna effekter ovan:

- Identifiering/indikering av farligt ämne.
- Livräddning i en miljö med farligt ämne.
- Avspärrning/evakuering av område.
- Genomföra utvändigt eller invändigt insats för att:
 - Täta
 - Valla in
 - Samla upp
 - Pumpa
 - Täcka över

- Tvätta ner
- Länsa

...i syfte att oskadliggöra eller begränsa spridning av farligt ämne.

- Sanering av personal och drabbade.
- Snabbt kunna bilda sig en uppfattning om olyckans omfattning.
- Alarmering och varning av allmänheten (bland annat VMA).

Nyckeluppgifterna kan genomföras med nedanstående förmågor och resurser. Enheter som utgår ifrån Ydre har nummer 35XX. Anspänningstid och personella resurser framgår av tidigare avsnitt. Vissa förmågor finns inte inom kommunen men finns genom samarbete med annan räddningstjänst eller nationellt (nedan kallad samverkan). Resurser från MSB är inte en del av den kommunala förmågan och de kan således inte alltid finnas tillgängliga utan är föremål för prioriteringar från MSB:s sida.

Uppgift	Förmåga att:	Enhet
Släckning	Genomföra bas släckinsats ut- och invändigt	3510 3520
Rökdykning	Genomföra rökdykning enligt AFS 2007:7	3510 3520
Rökdykarledare	Leda en rökdykargrupp	3510 3520
Ventilation	Med fläkt ventilera och ta upp hål i tak och väggar	3510
Livräddning	Akut livräddande insats vid olycka med farliga ämnen. Kemsyddsdräkt typ 4 (stänkskydd)	Samverkan
Avspärrning	Genomföra avspärrning och varna	3510, 3509, 3560
Begränsning	Inledande begränsning vid t.ex. utsläpp farligt ämne. Ex. tätning/sanering	3510
Indikering	Indikering av farliga ämnen	3509
Ledning uppgift	Göra uppgiftsledning och att leda en enhet/grupp.	3509
Ledning insats	Göra insatsledning, att samordna enheter, samverkansledning m.m.	Samverkan 3080
Ledning system	Göra systemledning, ledning på strategisk nivå.	Samverkan 4180, VB, VRC
Akut RVR	Genomföra akut restvärdesräddning	3510
Räddning-FIP	Agera som första insatsperson och kunna göra inledande begränsande och livsuppehållande åtgärder.	3509, 3560
UAV	Snabbt få en överblick och ge information om omfattning mm. (med och utan värmekamera)	Samverkan
Kemdyk	Genomföra kemdykning enligt AFS 2007:7	Samverkan
Kemdykarledare	Leda en kemdykargrupp	Samverkan
AI	Förstärkning av MSB. Avancerad indikering av farliga ämnen från regional eller nationella resurser	MSB

Kemdepå	Förstärkningsresurs från MSB. Sanering och hantering av ämnen från regional eller nationella resurser	MSB
Oljeskydd	Förstärkningsresurs från MSB. Länsor och uppsamling för oljeskydd från regional eller nationella resurser	MSB

Tabell 15 Uppgift och förmåga vid olycka med farliga ämnen kopplat till enhet

Nedanstående tabell beskriver förmågan att hantera olika händelser, från de mer vanligt förekommande till de mer sällan inträffade.

Olycka med farligt ämne	
Begränsat utsläpp av drivmedel, olja, tillbud vätska/gas	
Utsläpp av mindre mängd farligt ämne, enklare situation utan kemdykning och få drabbade	
Omfattande utsläpp av farligt ämne, konstaterad större läckage ledning/cistern. Komlicerad olycka med kemdykning och flertalet drabbade	
	Händelsen kan hanteras med kommunens egna resurser
	Händelsen kan hanteras i samverkan med andra kommuners/organisationers räddningstjänster
	Händelsen kan hanteras med stöd av samverkan Småland-Blekinge eller med nationella förstärkningsresurser

Tabell 16 Förmågan att hantera olika händelser, från de mer vanligt förekommande till de mer sällan inträffade.

8.2.5 Naturolycka

Effekter som ska uppnås vid naturolycka:

- Alla personer ska kunna utrymmas ur hus eller fordon.
- Alla ska kunna vara informerade om en eventuellt överhängande fara.
- Fastklämda eller nödställda personer ska kunna räddas.
- Avspärrning/utrymning av större drabbat område.
- Samhällsviktiga verksamheter ska skyddas från effekter av naturolyckor.
- Drabbade ska omhändertas och erbjudas/transporteras till den vårdnivå ambulanssjukvården bedömer relevant.

Nyckeluppgifter för att uppnå angivna effekter ovan:

- Livräddning i en svår miljö (översvämmat, nedfallna träd, ras/skred).
- Avspärrning/evakuering av område.
- Sågning/röjning av nedfallna träd.
- Uppbyggnad av översvämningsbarriärer.
- Snabbt kunna bilda sig en uppfattning om olyckans omfattning.
- Kännedom om väderlek och vädervarningar.

- Information till allmänheten om var drabbade och farliga områden finns.
- Stabilisering av utsatta byggnader/byggnadselement.

Nyckeluppgifterna kan genomföras med nedanstående förmågor och resurser. Enheter som utgår ifrån Ydre har nummer 35XX. Anspänningstid och personella resurser framgår av tidigare avsnitt. Vissa förmågor finns inte inom kommunen men finns genom samarbete med annan räddningstjänst eller nationellt (nedan kallad samverkan). Resurser från MSB är inte en del av den kommunala förmågan och de kan således inte alltid finnas tillgängliga utan är föremål för prioriteringar från MSB:s sida.

Uppgift	Förmåga att:	Enhet
Motorsåg	Med motorsågsutrustning såga/nedfallna träd	3510, 3520, 3540, 3509, 3560
Pumpning	Med mindre och större pumpar, pumpa vatten (t.ex. ur källare)	3510, 3520
Hävare	Med hävare och utrustning göra uppgifter högt ovan mark	Samverkan
Vattentransport	Transportera vatten i tank eller container om minst 6000 L	3540
Vattenpumpning	Bygga upp slang- och pumpsystem	3540
Räddning	Genomföra räddning vid klämskador, nedfallna träd, vattenskada, lösa föremål etc.	3510
Räddning tung	Förmåga till tyngre/högre lyft t.ex. större föremål.	Samverkan
Ledning uppgift	Göra uppgiftsledning och att leda en enhet/grupp.	3509
Ledning insats	Göra insatsledning, att samordna enheter, samverkansledning m.m.	Samverkan 3080
Ledning system	Göra systemledning, ledning på strategisk nivå.	Samverkan 4180, VB, VRC
Akut RVR	Genomföra akut restvärdesräddning	3510
Räddning-FIP	Agera som första insatsperson och kunna göra inledande begränsande och livsuppehållande åtgärder.	3509, 3560
Terräng	Transportera material och personal i terräng utanför vägnätet med hjälp av 6 eller 4-hjuling med eller utan vagn	Samverkan
Bandvagn	Nyttja terränggående fordon med band för transport av material och personal samt släckning eller sjuktransport	Samverkan

UAV	Snabbt få en överblick och ge information om omfattning mm. (med och utan värmekamera)	Samverkan
Översvämning	Förstärkningsresurs MSB. Barriärer, högkapacitetspumpar, sandsäckar, sandfyllningsmaskiner från regional eller nationella resurser	MSB
NUSAR	Nationell Urban Sök och Räddning. Sök och räddning samt stabilisering/lyft vid ras	MSB

Tabell 17 Uppgift och förmåga vid naturolycka kopplat till enhet

Nedanstående tabell beskriver förmågan att hantera olika händelser, från de mer vanligt förekommande till de mer sällan inträffade.

Naturolycka		
Översvämning av källare, pumpning/nödställd person		
Sågning/röjning. Olyckor med nedfallna träd		
Större översvämningar, ras och skred eller omfattande naturolycka		
	Händelsen kan hanteras med kommunens egna resurser	
	Händelsen kan hanteras i samverkan med andra kommuners/organisationers räddningstjänster	
	Händelsen kan hanteras med stöd av samverkan Småland-Blekinge eller med nationella förstärkningsresurser	

Tabell 18 Förmågan att hantera olika händelser, från de mer vanligt förekommande till de mer sällan inträffade.

8.2.6 Drunkning

Effekter som ska uppnås vid drunkning:

- Alla nödställda personer i vatten eller 1 meter under vattenytan ska kunna räddas.
- Räddningstjänst ska ha fått tillträde till platsen med den nödställda.
- Nödställd person ska snabbt kunna lokaliseras av personal vid strandkant, i båt eller från en UAV i luften.
- Drabbade ska omhändertaras och erbjudas/transporteras till den vårdnivå ambulanssjukvården bedömer relevant.

Nyckeluppgifter för att uppnå angivna effekter ovan:

- Snabb sök- och räddningsteknik.
- Snabbt tillträde till badplatser.
- Snabbt isättande av båt/ytlivräddare.

- Snabbt kunna bilda sig en uppfattning om olyckans omfattning.
- God kännedom om väderlek och vädervarningar.
- God kännedom om välbesökta badplatser, skridskoturer, båtturer, kanotrutter etcetera.

Nyckeluppgifterna kan genomföras med nedanstående förmågor och resurser. Enheter som utgår ifrån Ydre har nummer 35XX. Anspänningstid och personella resurser framgår av tidigare avsnitt. Vissa förmågor finns inte inom kommunen men finns genom samarbete med annan räddningstjänst eller nationellt (nedan kallad samverkan).

Uppgift	Förmåga att:	Enhet
Räddning	Göra basräddning vid trafikolycka, vattenskada, lösa föremål etc.	3510
Ledning uppgift	Göra uppgiftsledning och att leda en enhet/grupp.	3509
Ledning insats	Göra insatsledning, att samordna enheter, samverkansledning m.m.	Samverkan 3080
Ledning system	Göra systemledning, ledning på strategisk nivå.	Samverkan 4180, VB, VRC
Ytlivräddning	Rädda liv genom livräddning ovan ytan eller 1 meter under	3510
Trailer Båt	Med mindre båt som normalt sett EJ är sjösatt, livrädda och/eller transportera personal och materiel.	3510
Räddning-FIP	Agera som första insatsperson och kunna göra inledande begränsande och livsuppehållande åtgärder.	3509, 3560
Terräng	Transportera material och personal i terräng utanför vägnätet med hjälp av 6 eller 4-hjuling med eller utan vagn	Samverkan
Bandvagn	Nyttja terränggående fordon med band för transport av material och personal samt släckning eller sjuktransport	Samverkan
Hjärtstartare	Genomföra hjärt- och lungräddning med defibrillator – specifikt från räddningstjänsten	3509, 3560
UAV	Snabbt få en överblick och ge information om omfattning mm. (med och utan värmekamera)	Samverkan
Räddningsdykare	Genomföra dykinsats i syfte att hitta personer långt under vattenytan	Samverkan

Tabell 19 Uppgift och förmåga vid drunkningsolycka kopplat till enhet

Nedanstående tabell beskriver förmågan att hantera olika händelser, från de mer vanligt förekommande till de mer sällan inträffade.

Drunkning	
Drunkning/tillbud, enstaka personer i ytläge eller 1 meter under ytan	
Drunkning/tillbud. Dykbehov	
Drunkning/tillbud, stort antal nödställda personer	
	Händelsen kan hanteras med kommunens egna resurser
	Händelsen kan hanteras i samverkan med andra kommuners/organisationers räddningstjänster
	Händelsen kan hanteras med stöd av samverkan Småland-Blekinge eller med nationella förstärkningsresurser

Tabell 20 Förmågan att hantera olika händelser, från de mer vanligt förekommande till de mer sällan inträffade.

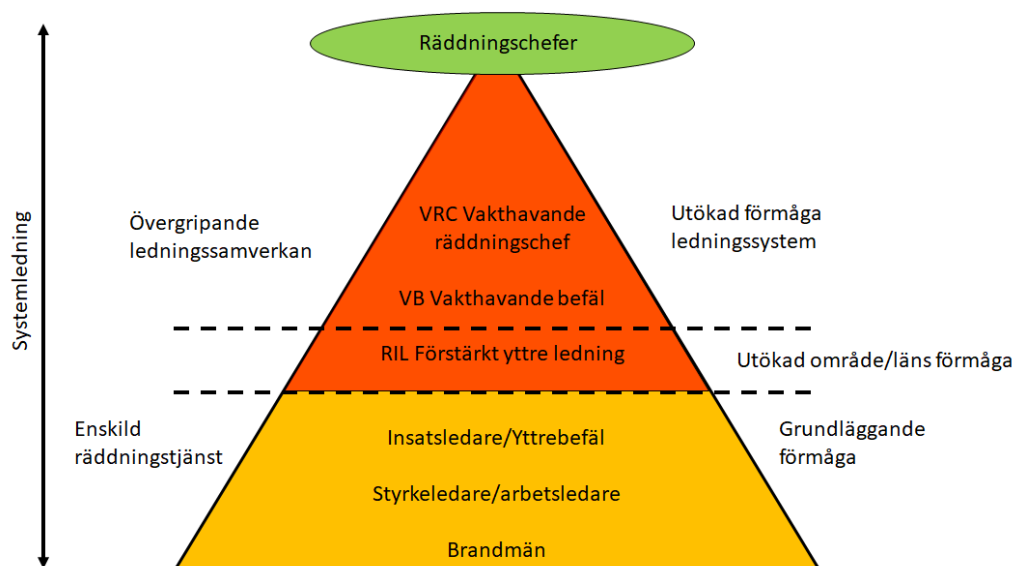
8.3 Ledning av räddningsinsats

Enligt 14 och 15 §§ MSBFS 2021:1 ska en beskrivning av förmågan till övergripande ledning samt förmåga att leda räddningsinsatser göras. Beskrivningen av kommunens förmåga till ledning utgår från Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter om ledning av kommunal räddningstjänst, MSBFS 2021:4.

Att leda räddningsinsatser spänner sig från att leda en enskild grupp till att leda ett större system som skall hantera flera större händelser samtidigt eller svåra komplicerade händelser. Att kunna leda och hantera stora, komplicerade eller flera samtidiga räddningsinsatser innebär att man behöver samverka för att kunna hantera det tillfredsställande.

8.3.1 Gemensamma ledningssystemet uppbyggnad för Räddningssystem Småland-Blekinge (RSB)

Ledningssystemet utgår från respektive räddningschef som sätter gränserna för hur man skall hantera larmtyper, resurser och ledningsnivåer, en gemensam ledningsdoktrin beskriver hur systemet är tänkt att fungera för de olika typerna av händelserna vilket ledningssystemet utgår i från. Gemensamt för systemet är att man har en likvärdig syn och uppbyggnad inom hela området för att skapa och enkelhet och snabbhet i systemuppbyggnaden allt eftersom en eller flera händelse växer och kräver en större ledningskapacitet.

Figur 19 Ledningsfunktionerna enligt Ett enhetligt ledningssystem för kommunal räddningstjänst (ELS), Handbok MSB.

Ledningssystemet är uppbyggt för att snabbt kunna lämna över en eller flera omfattande räddningsinsatser till staten, i första hand sker det av drabbad länsstyrelse och en dialog sker om behovet av övertagandet. Ledningssystemet skall kontinuerligt ha förmåga att leverera beslutsunderlag och information till drabbad kommun, länsstyrelse, Myndigheten för samhällsskydd samt övriga berörda myndigheter.

8.3.2 Beslutsdomäner

För ledning av operativ räddningstjänst finns 3 olika beslutsdomäner med skiftande beslutanderätt. De olika ledningsfunktionerna kommer att arbeta inom olika beslutsdomäner och i olika tidsskalor för att hela tiden skapa rätt förutsättningar för att kunna genomföra och ha beredskap för räddningsinsatser

Uppgiftsledning

- Bedriva direkt ledning av räddningsenheter/resurser.
- Leda en organisatorisk del i utförande av tilldelad uppgift.
- Samordna utförandet inom den organisatoriska delen.

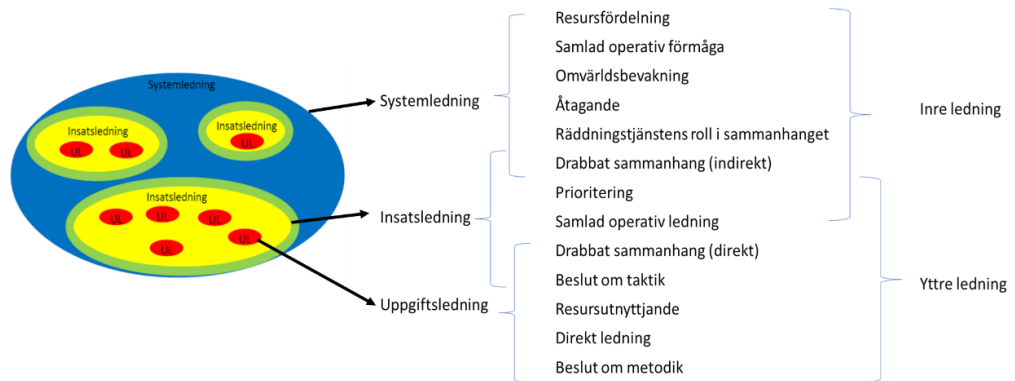
Insatsledning

- Utöva den samlade ledningen av en enskild räddningsinsats.
- Besluta om räddningsinsatsens mål och taktiska genomförande.
- Besluta om och fördela uppgifter till olika organisatoriska delar/funktioner i räddningsinsatsen.
- Samordna räddningsinsats genomförande.

Systemledning

- Definiera och kunna besluta om räddningstjänstorganisationernas roll och tillämpning av uppdrag inom området.

- Kunna besluta om beredskaps av räddningsresurser i förhållande till riskbild.
- Definiera och kunna besluta om räddningsinsatsers ramar (avsikt, mål, resurs, tid och geografi) tidigt kunna ta ställning till om räddningsinsats ska startas eller inte startas.
- Kunna samordna och prioritera mellan räddningsinsatser och beredskap utifrån hjälpbehov och riskbild.
- Värdera behov och besluta om såväl initiala resurstilldelningar som förstärkningar.
- Kunna organisera och anpassa ledningsarbetet under händelser.
- Kunna samverka med andra aktörer, offentliga och privata.

Figur 20 Schematisk bild av beslutsdomänerna i ledningssystemet.

Roller i ledningssystemet

Följande roller och nivåer finns inom ledningsorganisationen:

VRC (Vakthavande Räddningschef)	<p>Högsta beslutsfattare i systemet utgörs av en regional räddningschef i beredskap VRC som har ansvar för att systemet är ändamålsenligt enligt rutiner. Som stöd för att hantera ledning av systemet och säkerställa adekvat beredskap över ytan samt för kontinuerlig omvärldsbevakning finns ett vakthavande befäl VB. VRC har rollen som räddningsledningschef enligt MSBFS 2021:4.</p>
VB (Vakthavande befäl)	<p>Ett vakthavande befäl (VB) på ledningscentralen svarar i första hand för att säkerställa adekvat beredskap över ytan och göra kontinuerliga bedömningar hur belastat systemet är och förse VRC med beslutsunderlag för denna skall kunna ta beslut om åtgärder krävs för att systemet skall fungera tillfredsställande över hela ytan. VB kan medlyssna samtal som bedöms kunna leda till omfattande eller komplicerade räddningsinsatser eller om det kan bli stor påfrestning på systemet. VB stödjer LB i prioriteringar av räddningsresurser. VB har rollen som driftchef enligt MSBFS 2021:4.</p>
LB (Larmbefäl)	<p>LB medlyssnar normalt alla samtal som bedöms kunna leda till räddningsinsats. LB stödjer SOS räddningsåtgörare RÅ med beslut om att tillföra respektive återkalla styrkor i utlarmningsskedet samt med beslutsunderlag till VB för att denne skall kunna göra påfrestningsbedömningar på systemet.</p>
RIL (Regional insatsledare)	<p>Högsta ledningsnivå på skadeplats utgörs av regional insatsledare RIL. Funktionen RIL larmas till större insatser där det föreligger av ett utökat ledningsbehov och förväntas kunna agera som räddningsledare, stabschef* eller insatschef, såväl som i stödjande roller i både system-, insats- och uppgiftsledning. Regional kan även betyda annat än länsvis och det kan samtidigt finnas fler RIL beroende på hur dimensioneringen av ledningsfunktionen ser ut i övriga organisationer.</p>
IL (Insatsledare)	<p>Andra ledningsnivå utgörs av insatsledare IL som finns i jour eller beredskap beroende på vilken organisation IL tillhör. Funktionen IL larmas vid behov till insats där det normalt sett är larmat flera räddningsstyrkor och arbetar där med ledning av insats tillsammans med övriga befäl i det ledningsteam som skapas på skadeplats. Insatsledaren kan agera i rollen som insatschef, stabschef*, funktionschef*, räddningsledare eller storsektorchef.</p>
SL/AL (Styrkeledare/Arbetsledare)	<p>Första ledningsnivå utgörs av styrkeledare SL som finns i jour eller beredskap beroende på vilken kategori, RIB eller heltid som SL tillhör. SL larmas antingen som första insatsperson FIP och/eller som SL tillsammans</p>

	med sin räddningsstyrka. SL leder insats antingen själv eller tillsammans med övriga befäl i det ledningsteam som skapas på skadeplats.
--	---

Tabell 21 Roller i ledningssystemet

**Utformningen av uppbyggnaden av stab (inre och yttre) med tillhörande roller är ett pågående arbete inom Räddningssystem Småland-Blekinge, där ett färdigt koncept inte är beslutat än.*

Räddningsledare

Enligt 3 kap 16 § lagen (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO) är räddningschefen räddningsledare men kan utse någon annan behörig att vara räddningsledare vid en räddningsinsats. Vakthavande Befäl har möjlighet att vara räddningsledare tills befäl med delegation att agera som räddningsledare är utsedd vilket det vanligtvis är förutbestämt eller vid tillfällen då inget befäl finns på platsen. Samtliga befäl i ledningsorganisationen (se ovan) ska kunna verka som räddningsledare inom samtliga kommuner eller organisationer som omfattas av ledningssystemets område. Räddningsledaren är ytterst ansvarig för arbetet på skadeplatsen och anger mål med insatsen. Räddningsledaren ansvarar för att målen med insatsen är tydligt kommunicerat till personalen på skadeplatsen. Räddningsledare ska kontinuerligt följa upp och vid behov justera genomförandet för att nå målet med den enskilda räddningsinsatsen. Det ska alltid tydligt framgå vem som är räddningsledare vid en insats. Övertagande av räddningsledarrollen skall tydligt kommuniceras. Räddningsledaren ansvarar för att varje räddningsinsats avslutas enligt 3 kap 9 § LSO.

8.4 Samtidiga och omfattande räddningsinsatser

Vid flera samtidiga eller vid resurskrävande räddningsinsatser inom kommunen kan länets resurser omfördelas utifrån rådande behov. Det görs inom ramen Räddningssystem Småland-Blekinge (RSB) och den systemledningsorganisation som finns upprättad. Räddningsstyrkor och ledningsfunktioner anpassas både till numerär och geografisk placering vid förändrad risk- och hotbild i syfte att:

- bedriva övergripande ledningsarbete.
- genomföra räddningsinsatser.
- skapa beredskap för nya räddningsinsatser.

Samarbetet mellan räddningstjänsterna stärker förmågan till effektivt ledningsarbete vilket medför följande fördelar för de olycksdrabbade:

- snabbare hjälp till den olycksdrabbade vid flera samtidigt inträffade olyckor.
- utökad förmåga till snabb resursuppbyggnad.
- större uthållighet vid flera samtidiga eller omfattande räddningsinsatser.
- utökad förmåga att hantera alternativa händelseutvecklingar.

VRC ansvarar för den övergripande prioriteringen mellan en eller flera samtidiga räddningsinsatser och den rådande beredskapen över tid. VB ska kontinuerligt följa utryckningsverksamheten och följa upp räddningsinsatsernas effekt gentemot hjälpbehov och andra skyddsvärden. Prioriteringar av resurstilldelning i det tidiga skedet vid samtidiga räddningsinsatser utförs av LB efter bedömt behov. VB har mandat att besluta om alarmering och beredskapsproduktion inom de ramar som fastställs gemensamt eller av de direkta beslut som VRC ger.

8.5 Räddningstjänst under höjd beredskap

Den kommunala organisationen för räddningstjänst utgör en viktig del av totalförsvaret. Totalförsvaret regleras i Lag (1992:1403) om totalförsvaret och höjd beredskap. Totalförsvaret består av militär verksamhet (militärt försvar) och civil verksamhet (civilt försvar). Det civila försvaret handlar om att värna civilbefolkningen, säkerställa viktiga samhällsfunktioner och bidra till Försvarsmaktens förmåga. Räddningstjänst under höjd beredskap (RUHB) ingår i det civila försvaret.

Räddningstjänst under höjd beredskap beskrivs i LSO 8 kap. För att skydda och rädda människor och egendom vid höjd beredskap ska räddningstjänsten enligt LSO 8 kap 2§ utöver sina normala uppgifter ansvara för:

- upptäckande, utmärkning och röjning av farliga områden,
- indikering, sanering och andra åtgärder för skydd mot nukleära och kemiska vapen,
- kompletterande åtgärder som är nödvändiga för att denna verksamhet ska kunna fullgöras, samt
- delta i åtgärder för första hjälp och transport av skadade samt för befolkningskydd.

Lagen klargör att i övrigt ska samma regler och förhållanden gälla som vid utförande av kommunal räddningstjänst. Dessutom beskrivs att under höjd beredskap kan personal inom kommunens organisation för räddningstjänst tas i anspråk för uppgifter som inte berör den egna kommunen.

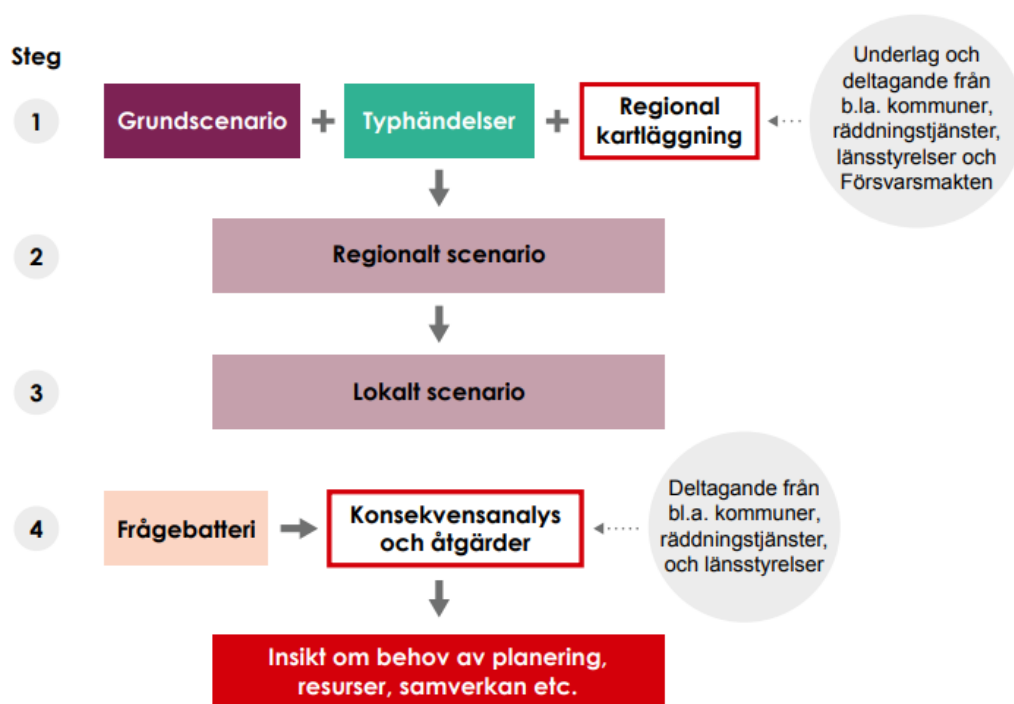
MSB har i en vägledning¹⁰ formulerat ett förslag till arbetsgång:

Arbetet bör genomföras som ett antal workshops med en processansvarig med ett övergripande perspektiv och kunskap, exempelvis från länsstyrelsen. I planeringsarbetet bör det även medverka personal från Försvarsmakten med insikt om militära hotbilder och strategiskt viktiga militära objekt i det aktuella området. Scenariopaketen bör först användas för att utforma ett regionalt

¹⁰ Räddningstjänst under höjd beredskap – RUHB : Del 1. Vägledning som stöd för inledande planering och fortsatt utvecklingsarbete, publikationsnummer: MSB1456

anpassat scenario, och sedan lokala scenarier för kommunerna inom regionen. Följande steg beskriver arbetsgången (återges även i Figur 20 på nästa sida)

1. Först genomför kommuner och räddningstjänster/-förbund tillsammans med länsstyrelser och regionala företrädare för Försvarsmakten en regional kartläggning. Där identifieras och prioriteras militära och civila mål i regionen, samt troligaste områden eller mål för stridshandlingar och markstrider.
OBS! Försvarsmaktens underlag är kritiskt i detta steg.
2. I ett andra steg, med grundscenariot som utgångspunkt, identifieras de typhändelser som kan beröra de aktuella målen i regionen. Dessa bildar tillsammans med grundscenariot ett sammanhängande regionalt scenario.
3. Därefter delas de identifierade typhändelserna i steg 2 ut till drabbade kommuner. De kommunvisa typhändelserna utgör tillsammans med det regionala scenariot de lokala scenarierna.
4. Slutligen genomförs konsekvensanalys och identifiering av åtgärder med hjälp av frågebatteriet och handledningen.

Hur scenariopaketet är tänkt att användas av aktörerna för att öka sin förmåga. Boxar med röda konturer indikerar aktiviteter som lokala och regionala aktörer behöver utföra.

Figur 21 Arbetsgång scenariopaket. Bilden är hämtad från MSB.

Som ett inledande steg i hanteringen av räddningstjänst under höjd beredskap så är det räddningstjänsten i Ydres målsättning att under de närmsta åren ha tecknat avtal med Rekryteringsmyndigheten och har krigsplacerat all disponibel personal till räddningstjänsten. Efter det så kommer löpande, ny personal att krigsplaceras.

9. Uppföljning, utvärdering och lärande

Handlingsprogrammet beskriver räddningstjänstens förebyggande verksamhet och räddningstjänst och fastställer mål för verksamheterna i syfte att uppfylla de mål som finns angivna i lag (2003:778) om skydd mot olyckor.

Handlingsprogrammets innehåll, inriktning och mål har sin grund i en sammanvägd analys, som i huvudsak består av en analys av kommunens lokala riskbild och räddningstjänstens förmåga, sakkunskap och den politiska inriktningen.

Uppföljning av de kommunala målen sker i huvudsak i samband med delårsuppföljning två gånger under året samt en redovisning vid årsbokslut.

Efterföljande åtgärder

Avslutad räddningsinsats ska efterföljas av undersökning och klarläggning av orsakerna till olyckan, olycksförloppet och hur insatsen har genomförts i skälig omfattning. Undersökningsrapport ska skickas till MSB (3 Kap 10§) och följer myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter om undersökningsrapport efter kommunal räddningsinsats.

Att undersöka och klarlägga orsaker och förlopp till en olycka samt hur insatsen genomförts syftar till att kunna identifiera åtgärder för att minska konsekvenser av framtida olyckor och ge förslag till förebyggande åtgärder. Med bakgrund i ovanstående är olycksutredning en naturlig del av verksamheten och något som berör både den förebyggande och den operativa verksamheten.

Förebyggande verksamheten kan genom olycksutredningar få ny information och nya kunskaper som kan bidra till ett ännu bättre och effektivare arbete för att förebygga att liknande händelser inträffar och om de ändå inträffar, lindra konsekvenserna.

Den operativa verksamheten ska använda olycksutredningar och insatsutvärderingar för att kunna utveckla och förbättra förmågan att genomföra effektiva räddningsinsatser och öka kompetensen hos den operativa personalen inom räddningstjänsten.

Räddningstjänsten arbetar med olika nivåer av olycksutredningar och insatsutvärderingar. Omfattningen på utredningarna varierar utifrån händelsens art och övergripande kan dessa indelas i tre nivåer:

- Händelserapport – den rapport som skrivs efter varje räddningsinsats. Skickas till MSB och utgör underlag för statistik.
- Insatsutvärdering – fördjupad utredning om insatsen och räddningstjänstens arbete vid insatsen, vad gick bra och vilka förbättringspunkter finns. Lärdomar dras och sprids inom organisationen genom till exempel övningar, träffar och utskick. Kan utgöra underlag vid framtagande av insatsplaner och metodutveckling. Insatsutvärderingar

genomförs vid större händelser som bedöms kunna resultera i ovanstående. Exempel på händelser som kan leda till insatsutvärderingar är brand i byggnad, skogsbrand, trafikolyckor, drunkningstillbud eller utsläpp av farligt ämne.

- Fördjupad olycksundersökning – räddningstjänstens mest omfattande utvärdering av en olycka. I denna utreds grundligt orsaken till händelsen, händelseförloppet och insatsen. Likt insatsutvärdering ska den fördjupade olycksundersökningen identifiera brister, åtgärder samt utmytna i erfarenhetsspridning både inom organisationen och vid behov till externa aktörer. Fördjupad olycksundersökning ska genomföras vid dödsbränder samt om egen personal skadas.

Gemensamt för både händelserapport, insatsutvärdering och fördjupad olycksundersökning som görs är att de ska fokusera på att utreda orsakerna till olyckan och hur insatsen genomförts samt konsekvenser av vidtagna åtgärder. Utvärderingarna ska inte leta efter enskilda individer som gjort fel, utan ska vara objektiva och i stället fokusera på hur räddningsinsatser och hur räddningstjänstens arbete kan förbättras, både inom den operativa och förebyggande verksamheten.

Bilaga A: Dokumentförteckning

Kompletterande referensdokument:

- Risk och sårbarhetsanalys 2019-2022
- Delegationsordning för myndighetsnämnden för byggnation och miljö KS 2020/49

Förteckning över tecknade avtal:

- Alarmering: SOS Alarm Sverige AB
- Samverkansavtal mellan Region Östergötland och Ydre räddningstjänst i gällande I Väntan På Ambulans, IVPA samt utökat IVPA (Första hjälpen larm)
- Sotning och brandskyddskontroll. Avtal finns tom 2021. Normalavtal mellan kommun och skorstensfejarmästare (Typ A).
- Avtal mellan Räddningstjänsten Ydre och Räddningstjänsten Tranås gällande RC (räddningschefstjänst).
- Samarbetsavtal – avseende övergripande ledning av kommunal räddningstjänst KS 2021/138
- Överenskommelse angående sambruk av JILL, Jönköping Integrerade Larm och Ledning
- Avtal om samverkan avseende resurser för ledning och beslutsstöd inom RäddSamF
- Överenskommelse om samverkan inom RäddSamF
- Avtal om samverkan avseende taktiska enheter inom RäddSamF
- Avtal om samverkan mellan kommuner i RäddSamF om räddningsledare
- Avtal om släckhjälp Ydre-Eksjö
- Avtal om släckhjälp Ydre-Tranås
- Avtal om släckhjälp Ydre-Kinda
- Avtal om släckhjälp Ydre-Boxholm

Bilaga B: Beskrivning av samråd

Kommunstyrelsen har beslutat att genomföra samråd av förslag till handlingsprogram för skydd mot olyckor. Förslaget skickas till angränsande kommuner samt alla myndigheter som har direkt anknytning till räddningsverksamheten i kommunen.

Lista på vilka som har fått handlingsprogrammet för samråd.

- Tranås kommun
- Eksjö kommun
- Aneby kommun
- Vimmerby kommun
- Kinda kommun
- Boxholm kommun
- Räddningstjänsten Östra Götaland
- Region Östergötland
- Länsstyrelsen i Östergötland
- Trafikverket
- Polismyndigheten region öst
- Försvarsmakten militärregion syd
- Ydre kommuns förvaltningar
- Ydrebostäder AB
- Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Bilaga C: Hamnar och dess gränser i vatten

Inom Ydre kommuns geografiska område finns inga gränser mellan kommunens respektive statens ansvarsområde för räddningsinsatser i anslutning till hamnar enligt 3 kap. 3 § förordningen om skydd mot olyckor.